

Malmö högskola

Läroarutbildningen
Yrkesläroarexamen

Examensarbete
15 högskolepoäng

Studiemotivation på Omvårdnadsprogrammet

Study motivation in healthcare-programme

Tina Adler

Yrkesläroarexamen 90 hp

Vt -11

Examinator: Anna Henningsson-
Yousif

Handledare: Haukur Viggosson

Sammanfattning

Syftet med denna studie är att finna faktorer som elever på Omvårdnadsprogrammet finner motivationshöjande. Med hjälp av en enkätundersökning som innefattar både slutna och öppna frågor har jag försökt komma fram till vad elever ser som motivationshöjande inslag i undervisningen. Omvårdnadsprogrammet är både yrkesförberedande och högskoleförberedande beroende på vilka aktiva kursval eleven gör under sina tre studieår.

Resultatet visar att många elever valt Omvårdnadsprogrammet för att det ingår praktiska moment samt en längre arbetsplatsförlagd utbildning (APU) varje år. Att få ett arbete efter avslutad skolgång anses också ha hög prioritet. En del har valt programmet för att studera vidare på högskola till bland annat sjuksköterska, polis och barnmorska.

Många elever finner störst motivation när de undervisas praktiskt på skolan, samt när undervisningen kopplas till den praktik som eleven skall ut eller varit ute i. Undervisning som inte direkt kan kopplas till arbetslivet, så som vissa kärnämneskurser har lägre motivationsfaktor.

Det som alla elever är helt överens om är att praktikperioden gett dem bättre självkänsla och att de utvecklats som individer. De känner att de får bekräftelse på vad de faktiskt kan uträtta i en verksamhet ute i samhället, alltså i ”verkligheten”. Att kunna koppla ihop teori och praktik är avgörande för att eleverna skall kunna fördjupa och befästa sina kunskaper.

Sammanfattningsvis anser eleverna att det är för lite praktiska moment i undervisningen, vilket leder till sämre motivation. De önskar att undervisningen kopplas mera direkt till praktiken, vilket skulle innebära att den teoretiska och praktiska kunskapen skulle bli en sammansvetsad helhet redan under skoltiden. Eleverna skulle vara bättre förberedda inför praktikperioden och arbetslivet, vilket idag inte är fallet.

En del känner sig besvikna över att utbildningen är så teoretisk. De flesta kommer att arbeta i vården på ett eller annat sätt och då är den praktiska kunskapen mycket viktig. De fem praktikveckor eleverna har per år ger inte den praktiska övning och kunskap de önskar och vill ha.

Jag skall i enlighet med resultatet jag fått verka för att eleverna på Omvårdnadsprogrammet skall få arbeta mera praktiskt. Detta kan ske insprängt i den teoretiska undervisningen och genom att möjliggöra fler arbetsplatsförlagda utbildningsveckor (APU). Jag skall även försöka verka för att ett metodrum (ett rum för praktiska moment i en autentisk miljö) skapas där elever kan praktisera sina teoretiska kunskaper på ett så verklighetsförankrat sätt som möjligt.

Ämnesord: Omvårdnadsprogrammet, motivation, APU, praktiska moment, självkänsla.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	5
2. Bakgrund	6
2.1 APU.....	6
2.2 Motivation	7
2.3 Inre och yttre motivation	8
2.4 Motivationsprocessen.....	8
2.5 Vad är kunskap?.....	9
2.6 Maslows behovstrappa	10
2.7 Kasam.....	10
2.8 Omvårdnadsprogrammets program mål	11
2.9 Lpf 94	11
3. Tidigare forskning	11
4. Syfte	13
5. Frågeställningar	13
6. Metod	13
6.1 Urval.....	13
6.2 Genomförande	13
6.3 Etiskt ställningstagande.....	14
6.4 Bearbetning	15
7. Validitet och reliabilitet.....	15
8. Resultat.....	16
8.1 Enkät till elever på Omvårdnadsprogrammet.....	17
8.1 I vilken årskurs går du?	17
8.2 Vilka av följande argument var viktiga då du sökte till Omvårdnadsprogrammet?.....	18
8.2.1 Att få ett arbete efter utbildningen.....	18
8.2.2 Att arbeta med människor	18
8.2.3 Att utbildningen är högskoleförberedande	19
8.2.4 Att läsa kurser som intresserar mig	19
8.2.5 Att teori varvas med praktik	20
8.2.6 Att kompisen/ kompisarna valde det	20
8.2.7 Lärarna.....	21

8.3 Tycker du att de teoretiska lektionernas innehåll ger dig lust och motivation att lära?	22
8.5 Vad är det som gör att du känner lust och motivation att lära?	24
8.5.1 Träffa kompisar	24
8.5.2 Intresse av utbildningen.....	24
8.5.3 Bra gemenskap	25
8.5.4 Bra lärare	25
8.5.5 För att få bra betyg	26
8.5.6 För att få ett arbete.....	26
8.5.7 För att förstå kursinnehållet.....	27
8.6 Tycker du att praktiska moment i undervisningen ger dig lust och motivation samt bättre förståelse för vad du lär?	28
8.7 I vilken omfattning finns det praktiska moment i undervisningen?	29
8.8 Hur stor betydelse har det för ditt lärande att det finns praktiska moment i undervisningen? ...	30
8.9 Hur stor betydelse har APU-perioden/perioderna haft i din utbildning?.....	31
8.10 Har APU-perioden/perioderna stärkt din självkänsla?	32
8.11 Vad anser du gav dig lust och motivation att lära under APU-perioden/perioderna?	33
8.11.1 Att känna sig behövd.....	33
8.11.2 Att förbereda sig inför yrkeslivet	33
8.11.3 Att få positiv feedback av handledare/kollegor/lärare.....	34
8.11.4 Att bli omtyckt att patienter/vårdtagare/kunder.....	34
8.11.5 Att kunna koppla samman teori och praktik.....	35
8.11.6 Att få arbeta praktiskt	35
8.11.7 Att få vara i ”verkligheten”	36
8.12 Tycker du att det finns tillräckligt många APU-veckor på Omvårdnadsprogrammet?	37
8.13 Har APU-perioder gett dig möjlighet till arbete?	38
8.14 Hur skulle du vilja påverka/förändra/förbättra utbildningen och lärandet på Omvårdnadsprogrammet?	39
8.15 Vad skall du göra efter avslutat Omvårdnadsprogram?	39
9. Diskussion	40
9.1 Metoddiskussion.....	40
9.2 Analys och resultatdiskussion	40
10. Slutsats	45
11. Referenslista	46
Bilaga 1, enkät till elever på Omvårdnadsprogrammet	

1. Inledning

Mitt examensarbete grundar sig på en upplevelse som jag haft sedan jag började undervisa som karaktärsämneslärare på Omvårdnadsprogrammet. Våra elever blir allt mindre motiverade, vilket resulterar i sämre måluppfyllelse. Vi arbetar i huvudsak ämnesintegrerat, det ser många elever som meningsfullt och det ger dem en känsla av sammanhang. Detta arbetssätt leder dock inte i någon större omfattning till ökad motivation, lust eller ökad måluppfyllelse. För några år sedan innehöll utbildningen fler praktiska moment, även under teoriperioderna vilket stimulerade elevernas lärande. Vi hade metodrum, ett rum som utrustades för att efterlikna miljön på ett sjukhus eller vårdboende. I denna miljö arbetade eleverna praktiskt för att förberedas inför den kommande arbetsplatsförlagda utbildningen (APU) och för ett kommande yrkesliv. Förberedelserna motiverade eleverna att lära, de kunde sammankoppla teori och praktik samt fick på detta sätt få en ökad förståelse för hur patienter och vårdtagare kan uppleva omvårdnadssituationen. Undervisningen blev mångfacetterad och motivationen hög. Idag har vi inget metodrum utan undervisningen bedrivs i klassrummen med ett fåtal praktiska moment som är möjliga att utföra där. Då de praktiska momenten minimerats borde kanske den arbetsplatsförlagda tiden ökas.

Arbetsgivarna önskar idag bättre praktiskt förberedda elever i vården. Den praktiska undervisningen bör förekomma kontinuerligt för att förbereda eleverna inför APU-perioderna, men också för att fasa in dem i det framtida arbetslivet. Om arbetsgivarna önskar detta och elevernas motivation samt lust att lära ökar genom att de får öva sina kunskaper praktiskt, borde dessa moment i större utsträckning ingå i undervisningen.

APU - perioden stimulerar eleverna på olika sätt. Jag har upplevt många elever som utvecklats både personligt, teoretiskt och praktiskt under denna period. Jag möter elever som med glädje, motivation och en bättre självkänsla kommer tillbaka till skolan efter avslutad APU- period. Vad är det då som gör att elever finner en ökad motivation att lära då de utför praktiska moment samt gör praktik på en arbetsplats? Hur skall vi kunna få in just dessa motivationsfaktorer i all undervisning för att öka motivationen, förståelsen och lusten att lära?

Som blivande lärare önskar jag kunna motivera elever i all undervisning så att de skall kunna uppnå både praktiska och teoretiska mål. Jag vill kunna förbereda dem inför ett kommande yrkesliv samt stödja dem att bli goda samhällsmedborgare.

2. Bakgrund

Omvårdnadsprogrammet har tydliga direktiv från Skolverket. Fokus i detta program skall vara förberedelse inför arbete inom vård – och omsorgsområdet som t.ex. undersköterska.

Behovet av personal inom området väntas öka under de närmaste 15 åren, framförallt när det gäller vård och omsorg av äldre. Målet är att ge eleverna en bred yrkeskompetens för arbete inom omsorgen som riktar sig till personer med funktionsnedsättningar, inom äldreomsorg samt inom hälso- och sjukvård, utan begränsning till vårdtagarnas ålder eller verksamhetsform (Prop. 2008/09:199).

Utifrån skollagen och Skolverkets direktiv skall vi lärare primärt förbereda eleverna på ett arbete inom vård och omsorgssektorn. Elever som söker till detta program har oftast som mål att arbeta just i vården, alltså praktiskt med en teoretisk grund. Vid teoretiska undervisningstillfällen ser vi ofta ett bristande intresse samt en ren ovilja att lära, vilket i sin tur leder till att elever inte når sina mål i kurserna. Det som är mest oroväckande är att de inte får någon anställning i vården om de inte uppnår godkända betyg i karaktärskurserna. Vidare studier är inte heller möjliga. I regeringens motion (2003/04: Ub11) framhålls vikten av ett väl fungerande samarbete mellan utbildning och arbetsliv. Att arbetsplatsförlagt lärande är viktigt för att fördjupa och utveckla praktiska kunskaper utifrån en teoretisk grund är naturligtvis självklart, men det är också viktigt för att bidra till att skapa motivation för eleven i den aktuella utbildningen och förbereda eleven för yrkeslivet.

2.1 APU

APU står för arbetsplatsförlagd utbildning och ingår som en del av vissa kurser i utbildningen. Kommunen och regionen samarbetar med gymnasieskolan för att kunna tillgodose de praktikplatser som behövs för att eleverna skall kunna tillgodogöra sig denna del av utbildningen. Arbetsplatsförlagd utbildning är obligatorisk på yrkesförberedande program och skall ingå med minst femton veckor på tre år.

Den arbetsplatsförlagda utbildningen (APU) utgör en viktig del i Omvårdnadsprogrammet där eleverna får en djupare förståelse för olika teoretiska områden, att ta hänsyn till den kulturella mångfalden i samhället, samt lära sig att arbeta både självständigt och i arbetslag. Detta lägger även grunden för ett fortsatt lärande och för att få en utvidgad förmåga att hantera mänskliga relationer.

I en undersökning av Skolverket (1998) framkommer att elever finner den arbetsplatsförlagda utbildningen är mycket viktig. De är mycket nöjda med denna och tillmäter den stor vikt som ett komplement till den skolförlagda utbildningen.

Eleverna har uttryckt följande påståenden:

- Handledaren hade en positiv inställning till mig som elev
- Det är bra att en del av grundutbildningen ligger på arbetsplatser
- Jag fick god inblick hur olika personalgrupper fungerar i arbetslivet
- Jag hade god kontakt med mina arbetskamrater på arbetsplatsen
- Jag fick hela tiden arbeta med saker som ingick i företagets naturliga verksamhet
- APU: n är ett bra komplement till utbildningen på skolan
- APU-perioderna har stor betydelse för mina kunskaper i yrket
- Det är viktigt att man under utbildningen får se hur det ser ut i ”verkligheten”

En lärare på Omvårdnadsprogrammet uttrycker följande:

”Dom har fått lära sig att ta ansvar, lära sig att vara medmänniska, att inte alla människor fungerar lika, att många människor har det svårt, de lär sig hur människan beter sig när man inte mår bra. Dessa för vårt yrke så viktiga erfarenheter, får eleverna ute under sina APU-perioder. Dom är också tuffare och självsäkrare på ett helt annat sätt när de kommer tillbaka” (Skolverket, 1998).

2.2 Motivation

Eftersom jag kommer att använda begreppet motivation under hela arbetet väljer jag att definiera det utifrån olika perspektiv som presenteras nedan.

Motivation är den faktor hos individen som väcker, formar och inriktar beteendet mot olika mål (NE-2010). Motivation handlar om hur känslor, tankar och förnuft flätas samman och ger färg och glöd åt våra handlingar (Imsen, 1998).

Före en aktivitet finns alltid känslor och förväntningar och dessa finns sedan med under hela aktiviteten och har stor betydelse för hur resultatet skall utfalla. Motivation förknippas ofta med vilja att lära sig, elever som saknar motivation uppfattas som ointresserade, lata, bråkiga och i vissa fall mindre begåvade. Denna uppfattning är oftast felaktig och leder till att ungdomar får en sämre självkänsla. Man har i flera undersökningar sett ett samband mellan skolprestationer och självkänsla. Elevernas självkänsla och självrespekt är starkt kopplade till deras skoljag och prestationer i skolan. Skolprestationernas betydelse för elevernas självkänsla är beroende av om eleverna uppfattar sig själv som dumma eller klipska i skolan.

Sambandet mellan skolprestationer och självkänsla representerar uppenbara pedagogiska utmaningar för skolan (Evenshaug, Hallen 2001). Jenner (2004) menar att en grundläggande tanke är att motivation inte i första hand har att göra med egenskaper eller om en vilja som finns eller saknas hos eleven utan om bemötande. Det är då viktigt att pedagogerna har höga förväntningar på eleven, det visar att de verkligen tror på att eleven kommer att lyckas. Dessa utgångsfaktorer har betydelse för om och hur eleven kommer att nå upp till uppsatta mål. Insikten ger i sin tur motivation samt vilja att förändra en mindre bra studiesituation (Jenner, 2004).

2.3 Inre och yttre motivation

En inre motivation kommer ofta från inre krafter hos individen. Aktiviteten, inlärningen och arbetsprocessen hålls levande genom intresse för saken, lärostoffet eller handlingen i sig. En elev som är upptagen med något gör detta för att det upplevs som skoj och meningsfullt att hålla på med. Yttre motivation betyder däremot att aktiviteten hålls levande för att eleven väntar på en belöning eller på att uppnå ett mål (Imsen, 1998). Gemensamt för båda motivationsformerna är en positiv erfarenhet och förväntan för något man åstadkommit eller att man förväntar sig en belöning för detsamma. Läraren försöker få eleven intresserad av det enskilda ämnet, och tar på sig ett stort ansvar för motivations skapandet. Detta är ett exempel på yttre motivation som i längden inte leder eleven framåt. Det gäller att skapa en strategi som bygger upp den inre motivationen (Westlund & Westlund, 2009).

2.4 Motivationsprocessen

Motivationsprocessen påverkas av en rad individfaktorer och sociala faktorer. Till individfaktorerna hör personlighetsdrag, värderingar samt tidigare upplevelser/minnesbilder. Till de sociala faktorerna hör relationer och roller, andras förväntningar samt organisationsförhållanden. Jenner (2004) menar att det med bakgrund av dessa beståndsdelar finns tre faktorer som han vill se närmre på, som präglar motivationsprocessen mer än mycket annat:

- Målet – om det ligger innanför synranden och verkar möjligt att uppnå.
- Uppnåendets värde – om målet är värt att sträva efter.
- Misslyckandets sannolikhet – individens bedömning av vad hon har för chanser att lyckas.

Den första punkten innebär att om målet är för långt borta skulle eleven känna sig misslyckad om hon inte skulle uppnå det. Samtidigt kan det finnas en önskan om att lyckas, men känslan är att målet inte går att uppnå och då det inte är värt ansträngningen.

Den andra punkten handlar om en subjektiv upplevelse hos individen av vad som upplevs vara värt att eftersträva. Målet med att lära för livet måste kännas eftersträvansvärt. Motivationsarbetet måste alltid börja där personen befinner sig.

I den tredje punkten beskrivs hur personen själv ser på sina möjligheter att lyckas. Om sannolikheten är stor att misslyckas vill individen inte satsa, inte för att man inte vill uppnå målet utan för att skydda sig mot besvikelsen. Grunden till hur individen agerar i dessa situationer beror på tidigare erfarenheter och upplevelser. Motivationen är inte bara en fråga om vilja utan möjligheten att få uppleva framgångar och slippa misslyckanden är minst lika viktig. Stort ansvar läggs här på pedagogen. Det är pedagogens uppgift att förstå sin elev och inte elevens uppdrag att försöka förstå pedagogen.

2.5 Vad är kunskap?

I 1992 års läroplan fick kunskapsbegreppet särskild uppmärksamhet. Då etablerades de fyra F:en som står för fakta, förståelse, förtrogenhet och färdighet. Kunskapsbegreppet skulle vidgas och anpassas till samhällsutvecklingen där kunskapen får allt större betydelse (Gustavsson, 2002). I Lpf 94 menar man att skolans huvuduppgift är att förmedla kunskap och att skapa förutsättningar för elever att utveckla dessa kunskaper. Elevernas utveckling till ansvarskännande människor som aktivt deltar och utvecklas i samhället skall främjas. De skall förberedas för att arbeta och verka i samhället. I samhället sker lärandet, det äger rum i sociala sammanhang och medverkar till deltagarnas socialisation. Ju mer aktivt den lärande engagerar sig i samspelet desto större blir möjligheten att lära. Det sociala lärandet som sker i samhället försiggår på många olika platser t.ex. via intressen, yrke, fritid och utbildning. Det har stor betydelse för hur vi ser på saker och ting samt för hur vi socialiseras. Ramarna för lärandemiljön är också av stor vikt då aktiv medverkan, medbestämmande, kritisk reflektion och socialt ansvar bidrar till att individen möter omvärlden på ett kvalificerat sätt (Illeris, 2007).

Genom studierna skall eleverna skaffa sig en grund för ett livslångt lärande. Tidigare forskning (Haili, Karlsson 2008) visar att om skolan tar hänsyn till de skiftande förmågor som elever besitter skapas en bättre lärandemiljö. Elevens lärande och framsteg sker i en

samverkan av kultur, medvetande och gärning. I Omvårdnadsprogrammets program mål framhålls att eleverna skall uppfatta sin utbildning som en helhet, kärnämnen och karaktärsämnen skall sträva mot samma mål. En balanserad kombination av dessa är nödvändig för att utbildningen skall utveckla den skicklighet som efterfrågas. En progression önskas gällande kunskapsutvecklingen inom hälso – och sjukvård och vård och omsorg. Vissa områden är extra prioriterade så som medicinsk teknisk utveckling och dokumentation i arbetet.

Enligt Imsen(2003) är kunskapen aldrig färdig utan den måste frambringas varje gång den skall läras in. Eleverna tar inte emot kunskap, de ger den liv. Lärarna kan bara vara behjälpliga. Kunskap är en produkt av elevens arbete, tänkande och praktiskt deltagande i förhållandet till omvärlden.

2.6 Maslows behovstrappa

Enligt Maslow (1970) har människan har olika behov, både primära och sekundära. Alla behoven är viktiga att tillfredsställa och han indelar behoven i olika nivåer. Modellen kan liknas vid en trappa där de nedre trappstegen utgör de primära behoven och de övre trappstegen består av sekundära behov som är personlighetsutvecklande. De primära behoven behövs för överlevnaden och de sekundära för att människan skall känna tillfredsställelse med sitt liv. Maslow menar att om man skall nå upp till ett högre trappsteg måste underliggande trappsteg vara tillfredsställt (Olsson, Olsson 2001).

Maslow vill visa att det ligger ett komplex av grundläggande behov bakom ett självklart beteende. En elev kan känna frustration och ångest över ämnet och uppgifterna, detta kan bero på många faktorer. Exempel på detta kan vara visad uppmärksamheten från läraren, förhållandet till kamraterna eller dålig självkänsla. Han menar att vi inte formas av miljön utan det är människan själv som skapar den yttre realiteten utifrån sina inre behov. En människa behöver i sitt inre veta att hon står för något positivt, att hon kan prestera något så att hon blir uppskattad av andra. Självuppfattning, självbild och självrespekt är centrala begrepp i motivationssammanhang (Imsen, 1998).

2.7 Kasam

Den mänskliga tillvaron är full av påfrestningar, motgångar, krav, konflikter och olika slags problem som måste lösas. Vad är det som gör att en del människor klarar påfrestningar bättre än andra och kanske till och med utvecklas av det? Aaron Antonovsky (1991) menar att det

beror på känslan av sammanhang d.v.s. i vilken utsträckning vi upplever tillvaron som meningsfull, begriplig och hanterbar. Det salutogena synsättet skall leda till att finna meningsfullhet för individen. En del elever känner sig omotiverade att lära för att de uppfattar att de inte får ta del av den kunskap som de kommer ha nytta av i framtiden. De ser inga mål med sina studier och ser därför ingen meningsfullhet. Om de inte finner någon meningsfullhet med studierna försvinner känslan av sammanhang. Följden blir bristande intresse och motivation, tillvaron blir inte hanterbar och begriplig.

2.8 Omvårdnadsprogrammets program mål

Omvårdnadsprogrammets syfte är att ge grundläggande kunskaper för att kunna arbeta inom hälso- och sjukvård och omsorgsområdet. Det syftar också till att ge en grund för fortsatt lärande i arbetslivet och för vidare studier. I målen nämns också att en samverkan mellan kärnämnen och karaktärsämnen är nödvändig för att utbildningen skall utveckla den kompetens som efterfrågas. Den kunskapssyn som ligger till grund för programmet utgår från att praktik och teori sammanflätas för att bilda en oskiljaktig enhet. Kunskapsinnehållet borde bli mera programinriktat istället för ämnesinriktat, då kommer undervisningen bli meningsfull för eleven.(Skolverket, 2000).

2.9 Lpf 94

Gymnasieskolan med den obligatoriska skolan som grund skall fördjupa och utveckla elevernas kunskaper. Eleverna skall förberedas för yrkesverksamhet eller studier vid universitet och högskolor, detta skall ses som en träning inför vuxenlivet. Läraren ansvarar för att stärka varje elevs självförtroende samt vilja och förmåga att lära. Eleven skall uppleva att kunskapen är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt. I undervisningen skall det skapas en balans mellan teoretiska och praktiska kunskaper som främjar elevens lärande (Lpf 94).

3. Tidigare forskning

I en studie gjord av Hedvall och Johansson (2008) framkommer att intresset av praktiska uppgifter, jobb och lön var faktorer som motiverade elever på I-Tek programmet i Luleå. Lärarna är viktiga resurspersoner i detta arbete och har större betydelse än kamrater och föräldrar. Det kan nämnas att i årskurs ett är motivationen relativt hög bland eleverna då de arbetade hårt för att nå målen, vilket kan jämföras med årskurs två då motivationen är som

allra högst pga. att eleverna fortfarande har möjlighet att påverka sina betyg. I årskurs tre sjunker motivationen då eleverna uppfattar att de inte längre kan påverka sina betyg.

I en rapport av Aronsson, Brouzell och Thorsell (2007) beskrivs faktorer som är framgångsrika för att öka elevernas lust och intresse att lära. De nämner t.ex. att lektioner som ger sammanhang, variation och engagemang har stor betydelse. Studiebesök, APU och gästföreläsningar betyder också mycket. När det gäller undervisningen kommer det fram att denna skall konkretiseras för att kännas meningsfull. Relevansen och nyttan med kunskapen skall göra undervisningen lustfylld. I en uppsats av Haili och Karlsson (2008) framkommer också att variation och praktiska moment så som metodövningar i undervisningen skapar motivation. I denna studie visar det sig tydligt att eleverna önskar fler APU – veckor. De flesta menade att det var lättare att lära sig något om de samtidigt fick göra det praktiskt. Förståelsen ökade och felaktigheter kunde åtgärdas direkt. Studien visade att motivationen och självkänslan ökade, om prestationerna lyckades.

I en studie av Andersson (2009) intervjuas elever på Barn – och fritidsprogrammet med fokus på arbetsplatsförlagd utbildning (APU). Det framkommer att alla elever uppfattar att tiden för APU är lagom eller för kort. Då lärarna skapar uppgifter som kan relateras elevernas APU, knyts teori och praktik ihop på ett relevant sätt.

Eleverna anser att det sociokulturella lärandet är en betydande faktor för att kunna ta till sig kunskap. De nämner framförallt samarbetet med andra människor samt ansvar som viktiga element. Eleverna menar att de lär sig bäst när de får utföra arbetsuppgifter på plats och då i samverkan med handledare och barn. Även i denna studie påtalas att positiv kritik ökar självkänslan vilket i sin tur leder till ökad motivation.

Då ämnesintegrering används som arbetsform på det program som skall ingå i undersökningen vill jag återkoppla till en undersökning utförd av Gustavsson, Johansson (2007). I denna påtalas gemensamma beröringspunkter mellan lärare och elever så som att ämnesintegrering ger ökad motivation, ökat intresse, ökat engagemang, ökad aktivitet och ökade kunskaper. Eleverna är genom arbetssättet mer motiverade inför kärnämnen och upplever en ökad förståelse, de vill göra nya erfarenheter, jobba praktiskt och se samband.

4. Syfte

Syftet med studien är att undersöka vilka faktorer som påverkar elever på Omvårdnadsprogrammet för att de skall finna lust, motivation samt ha förståelse för vad de lär.

5. Frågeställningar

- Vad är det som motiverar elever på Omvårdnadsprogrammet?
- Vilken betydelse har de praktiska inslagen i den teoretiska undervisningen och den arbetsplatsförlagda undervisningen (APU) för att elever på Omvårdnadsprogrammet skall känna lust, motivation och förståelse för sitt eget lärande?
- Finns likheter och skillnader beträffande elevers lust, motivation samt förståelse för vad de lär i de olika årskurserna?

6. Metod

Under följande rubriker kommer jag att redogöra för min metod. Metoden jag valt är kvantitativ, en enkätundersökning med mest slutna flervalsfrågor men även några öppna frågor. Med denna metod hoppas jag kunna nå mitt syfte samt få svar på mina frågeställningar.

6.1 Urval

En gymnasieskola i södra Sverige har valts ut, i studien ingår alla elever på Omvårdnadsprogrammet. Totalt ingår 136 elever fördelade på årskurs ett, två och tre med undantag för bortfall. Jag har valt att göra undersökningen i alla tre årskurserna för att möjligen finna en olikhet eller likhet mellan dessa.

Avsikten med studien är att kartlägga vilka faktorer som ökar lusten, förståelsen att lära samt motivationen hos eleverna. Resultatet skall återspeglas i undersökningens syfte.

6.2 Genomförande

Kvale (1997) menar att då man vill genomföra en undersökning i en större grupp för att t.ex. undersöka ett val beteende krävs ett större urval som inte går att täcka med kvalitativa intervjuer. I sådana fall är enkäter med på förhand kodade svar den riktiga metoden.

Kvalitativa och kvantitativa metoder är verktyg i en forskningsprocess som utgår från olika frågor, verktygen kräver olika kompetens. Genomförandet av språkliga analyser med

kvalitativt material skiljer sig från undersökningar där fokus ligger på kvantitativa beräkningar, målbilden ser annorlunda ut. Trost (2007) menar att en kvantitativ studie handlar om att återge resultat i siffror eller med ord som längre, fler eller mer. Om man helt undviker dessa jämförelser blir tänkandet kvalitativt.

Jag har valt enkätundersökning med både öppna och slutna frågor för att få en översiktlig bild av vad elever uppfattar utifrån en kvantitativ metod. Frågorna grundar sig på att eleverna skall återge sina upplevelser av vad som ger dem motivation och lust att lära. Vissa frågor går att kommentera, dessa kommentarer blir då kvalitativa. Jag kommer inte att studera människors beteende eller samspel på ett djupare plan men vill trots det försöka urskilja varierande handlingsmönster, sätt att reagera och resonera. I denna forskningsprocess kommer jag att utgå från tre faser, planerings-, insamlings och analysfasen. Denna metod skall hjälpa mig att tänka igenom det projekt jag har framför mig samt hur jag skall kunna försvara undersökningens upplägg. Jag skall kritiskt kunna genomföra undersökningen för att finna svar som utgör vetenskaplig kunskap (Hartman, 2004).

Planeringsfasen består av att jag utformar bakgrund, syfte och mål. Det innebär att jag utformar och planerar själva undersökningen. I denna undersökning innebär det att enkäten utformas med öppna och slutna frågor. I alla frågor finns fasta svarsalternativ samt i vissa öppna alternativ. Jag måste nu finna frågor som ger min hypotes stöd. Felaktigt formulerade frågor gör att undersökningen blir resultatlös.

Insamlingsfasen, innebär insamling av data. Fasen är av mindre teoretiskt intresse men upptar en stor del av undersökningen. Insamlingen måste vara väl genomtänkt då hög pålitlighet krävs för att undersökningen skall ha hög tillförlitlighet.

Till sist återstår analysfasen där jag kommer beskriva det insamlade materialet och räkna ut värden.

6.3 Etiskt ställningstagande

Som forskare måste man ta hänsyn till respondentens anonymitet. Personen måste vara väl informerad om att all fakta behandlas konfidentiellt och att det som framkommer inte kommer att kunna härledas till informanten (Stukát, 2005). Framkommen data kommer bara att användas i denna undersökning. I studiens resultat nämns inga namn, orter eller aktuell skola. De som medverkar i studien blir noggrant informerade om att deltagandet är frivilligt. Eleven har möjlighet att låta bli att svara på frågor och blir informerad om detta innan

undersökningen genomförs. De blir även informerade om studiens syfte samt att de kommer att få ta del av resultatet. Jag finns tillgänglig under tiden för genomförandet för att kunna svara på eventuella frågor på ett neutralt men informativt sätt.

Jag informerar eleverna om att inget namn skall skrivas på enkäten samt att när denna är ifylld skall den läggas i ett kuvert innan de lägger den i en härför avsedd låda och därefter lämnar klassrummet. Det ställs inga känsliga frågor i enkäten.

6.4 Bearbetning

Svaren bearbetas i tabeller gjorda i Microsoft Excel 2010. Resultatet visas även i sammanfattningar och kommentarer i citatform under respektive tabell. Tabellerna redovisar fakta från de tre deltagande årskurserna. Kommentarer i citatform, där dessa förekommer är utvalda för att visa spridningen mellan positiva, negativa och mer neutrala kommentarer till respektive fråga.

7. Validitet och reliabilitet

För att tydliggöra studiens validitet (giltighet) och reliabilitet (tillförlitlighet) har jag sammansatt en enkät med utvalda frågor. Några frågor är inte direkt knutna till syftet, jag har dock valt att ha dem med då det ger en god översikt av varför elever söker sig till programmet och vad de vill göra efter avslutad utbildning. Jag har gjort en mätning av ett objekt som skall resultera i ett numeriskt värde. Mätningen skall innefatta en studie av upplevelser som skall leda till ett sant värde och inte variera slumpmässigt. Det är dock ingen mätning med exakta värden utan undersökningen grundar sig på människors upplevelser och kunskap. Detta är abstrakta fenomen och kan inte jämföras med exakta värden (Patel, Davidsson 2003). Jag har lagt ner mycket arbete på att undersöka det jag faktiskt vill granska och det skall ge arbetet god validitet. En analys av arbete kommer att ske i resultatdiskussionen.

I en enkätundersökning är det svårt att kontrollera tillförlitligheten i förväg. Det som går att förebygga är att försäkra sig om att individen förstår och besvarar enkäten som jag tänkt mig. Jag provade enkäten på en grupp kollegor innan den lämnades ut till eleverna, på det sättet försäkrade jag mig om att frågorna inte skulle misstolkas. De ansåg att frågorna var lätta att besvara och att svarsalternativen var relevanta. När jag sett svaren av enkäten kan jag utvärdera om detta var förenligt med elevernas upplevelse. Datainsamlingen kopplas till om jag som forskare lyckas tolka elevernas upplevelser. Eftersom jag har en enkät med

flervalsfrågor skulle jag kunna argumentera utifrån de tolkningar av svar som är de mest troliga.

Då jag skall säkerställa validiteten kommer en jämförelse att göras mellan olika årskurser på Omvårdnadsprogrammet. Denna skulle behöva kombineras med intervjuer men det kommer inte ske i denna undersökning, möjligen skulle detta kunna vara ett underlag för framtida forskning.

8. Resultat

Under kommande sidor kommer enkätresultatet att redovisas. Enkäten består av femton huvudfrågor där svaret i varje huvud och delfråga redovisas i tabellform med efterföljande sammanfattning. I de huvudfrågor där kommentarer skall bifogas, redovisas dessa efter sammanfattningen i citatform.

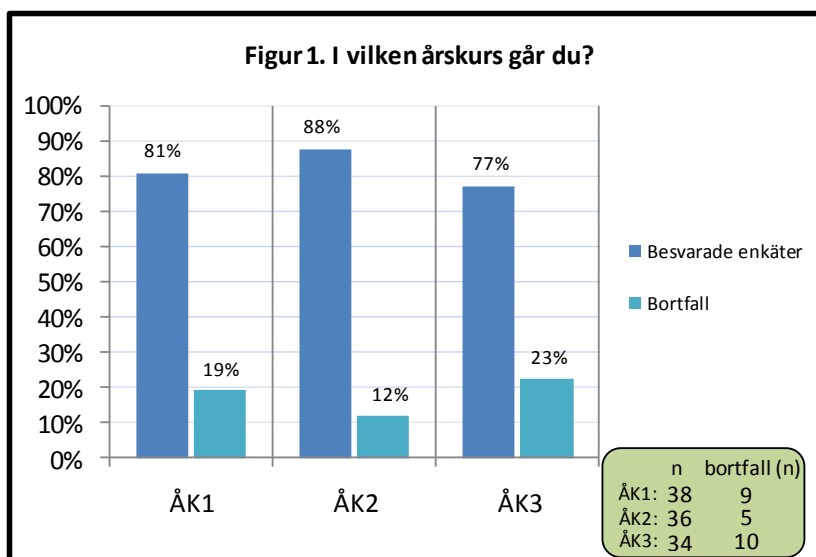
Den första frågan skall återge vilken årskurs eleven går i. Den andra huvudfrågan handlar om varför eleverna sökt sig till Omvårdnadsprogrammet. Frågan innefattar åtta delfrågor med svarsalternativ som återger de olika argumenten, i sista frågan kan de ange annat alternativ. I fråga tre skall eleverna ange om teoretiska lektioner ger lust och motivation och på vilket sätt det sker. Fjärde frågan syftar på lärarens undervisning och hur denna ger lust och motivation att lära, även här kan motivering bifogas. I fråga fem kan eleverna framföra varför de känner lust och motivation att gå till skolan. I denna huvudfråga finns åtta delfrågor som rangordnar betydelsen av olika motivationsfaktorer.

I fråga sex, sju och åtta ombeds eleverna svara på hur de praktiska momenten i den teoretiska undervisningen har betydelse för lust och motivation att lära, samt om det finns tillräckligt med praktiska momenten i undervisningen. Fråga nio, tio, elva, tolv och tretton syftar till att eleverna ska fundera kring hur den arbetsplatsförlagda utbildningen (APU) har bidragit till att öka lusten och motivationen att lära. Fråga tios syfte är att eleven skall reflektera över sin självkänsla och om denna stärkts under APU perioden, vilket har betydelse för all kunskapsinläring. I fråga tretton kan eleverna ange om den arbetsplatsförlagda utbildningen (APU) gett dem möjlighet till arbete. De sista frågorna i enkäten ger eleverna tillfälle att ge förslag till förändringar/förbättringar på Omvårdnadsprogrammet samt redogöra för vad de vill göra efter avslutad utbildning.

8.1 Enkät till elever på Omvårdnadsprogrammet

8.1 I vilken årskurs går du?

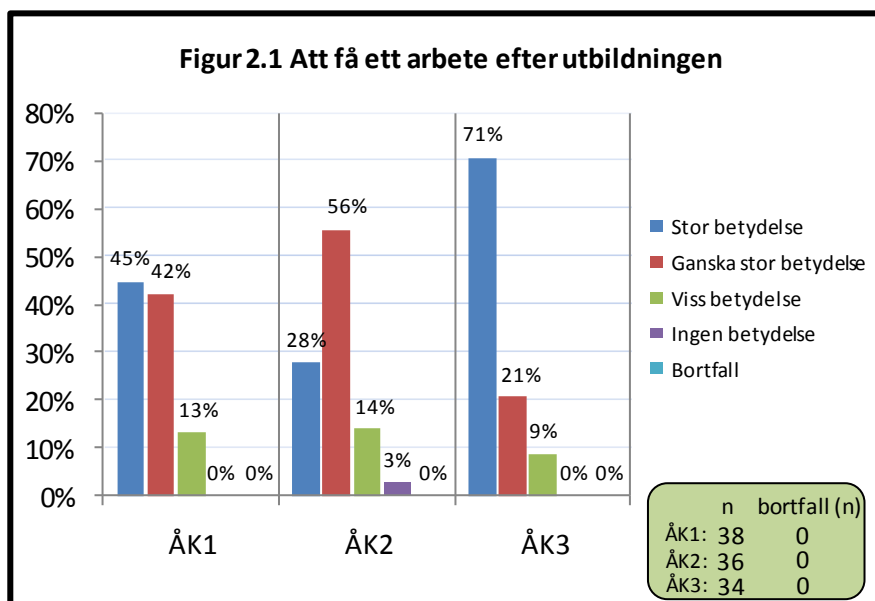

Sammanfattning av resultat under huvudfråga 1:

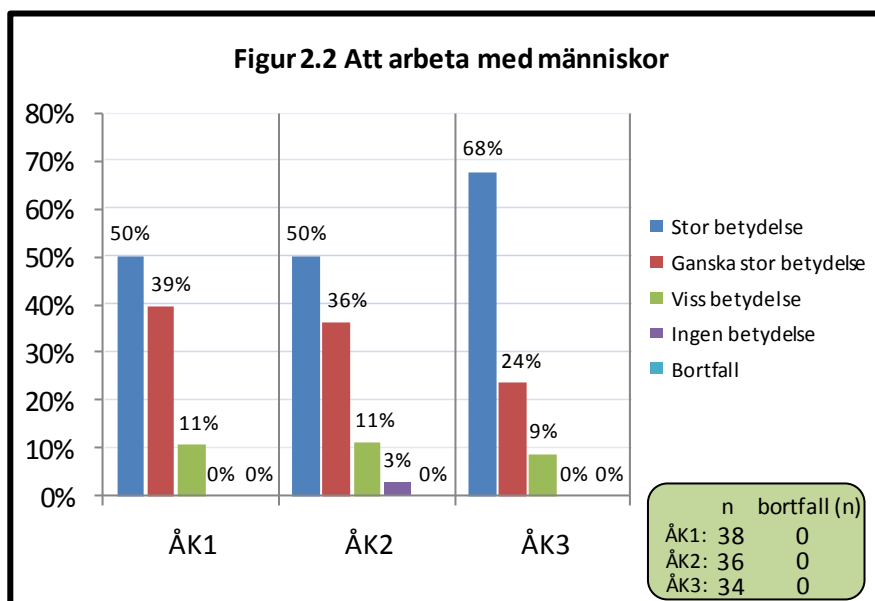
Majoriteten av eleverna i de tre årskurserna deltog i undersökningen, bortfallet var lågt.

8.2 Vilka av följande argument var viktiga då du sökte till Omvårdnadsprogrammet?

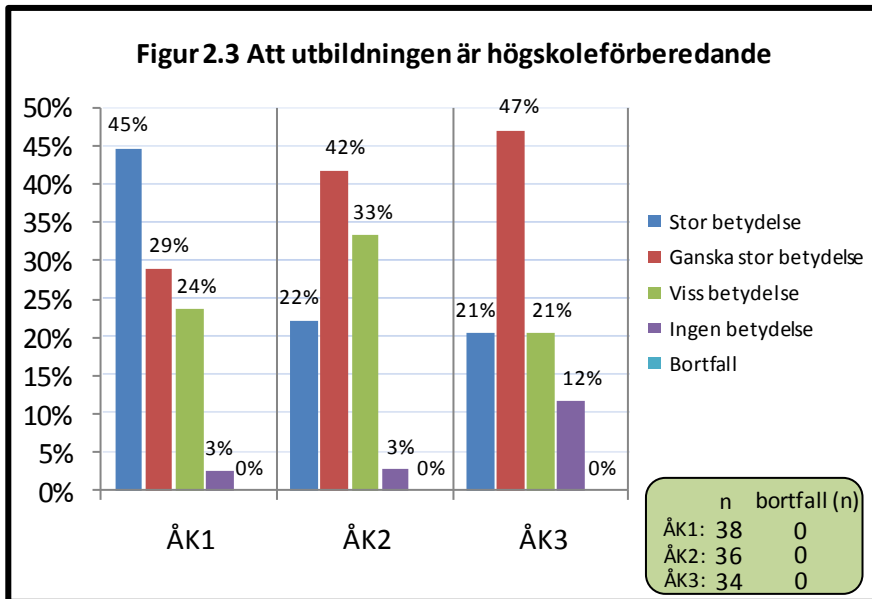
8.2.1 Att få ett arbete efter utbildningen

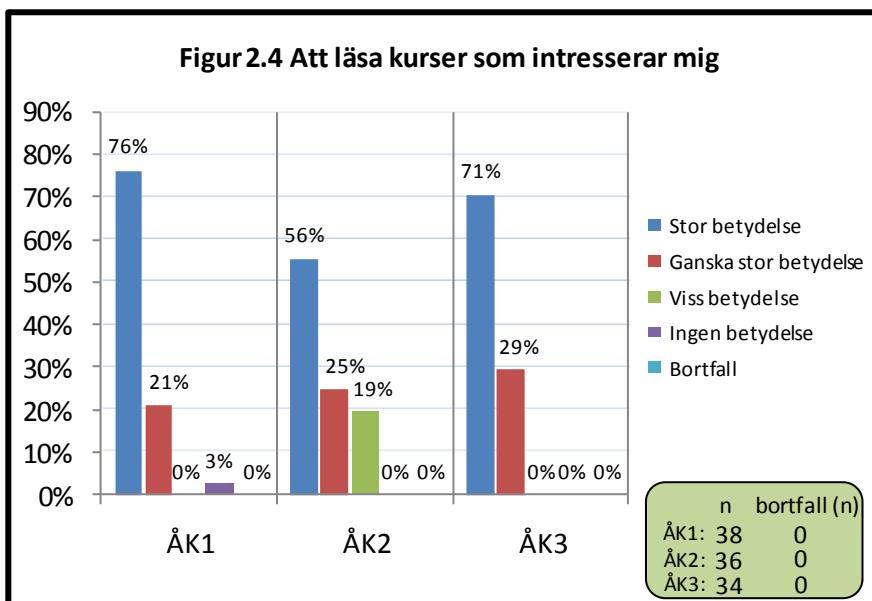
8.2.2 Att arbeta med människor

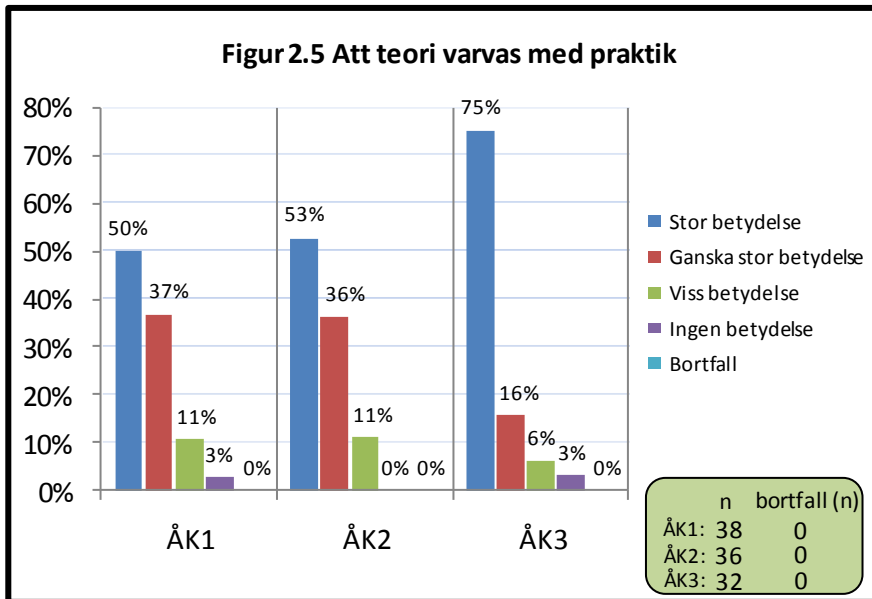
8.2.3 Att utbildningen är högskoleförberedande

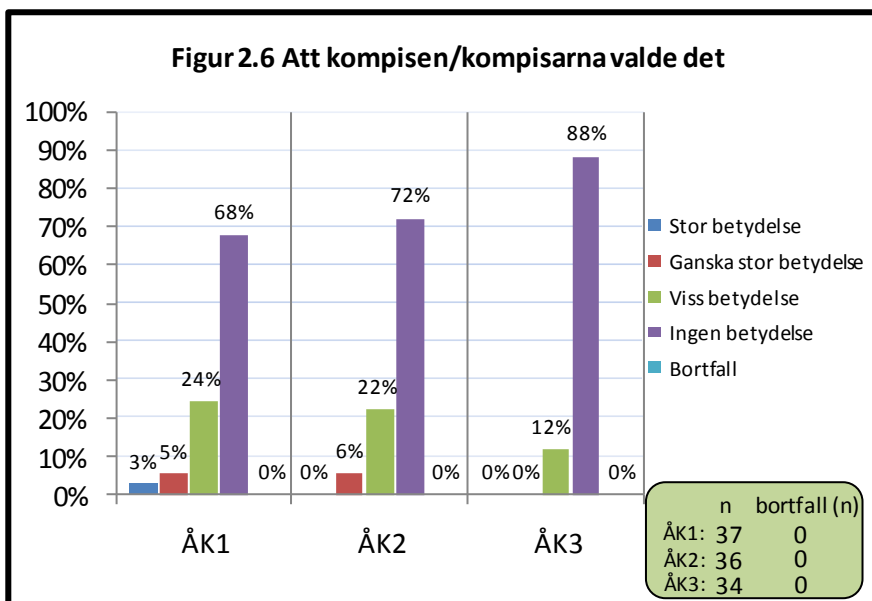
8.2.4 Att läsa kurser som intresserar mig

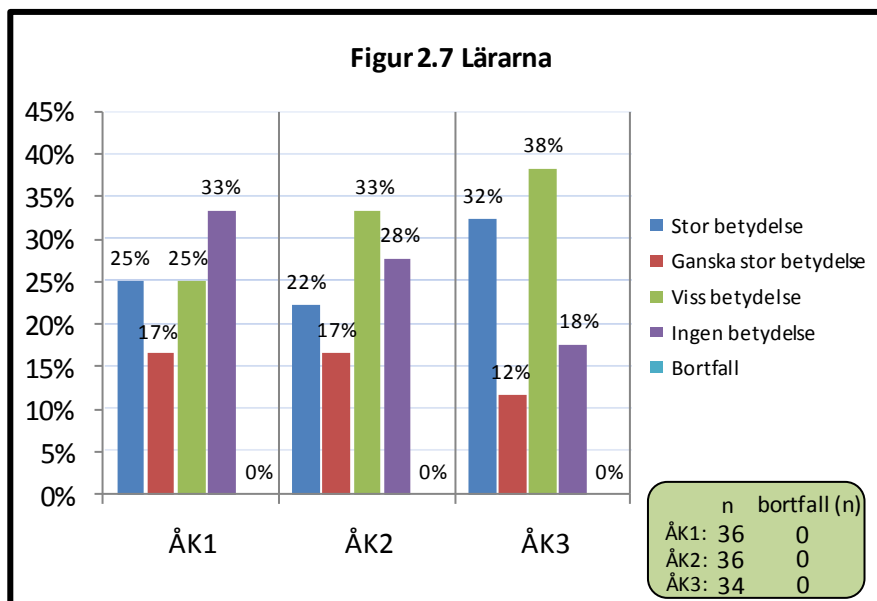
8.2.5 Att teori varvas med praktik

8.2.6 Att kompiserna/kompisarna valde det

8.2.7 Lärarna

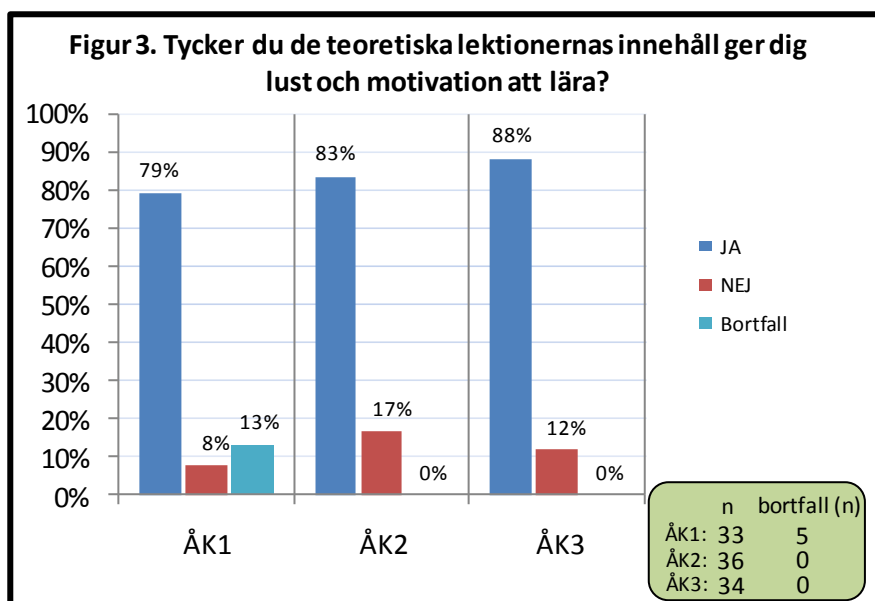

Sammanfattning av resultat under huvudfråga 2.

Denna fråga skall återge de argument som eleverna upplevde som viktigast då de sökte till Omvårdnadsprogrammet. Arbete med människor och ett möjligt arbete efter avslutad utbildning har stor betydelse för elever i alla årskurser. För dem som vill studera efter avslutad utbildning är möjligheten att bli högskoleförberedd ett viktigt skäl.

Karaktärskurserna och de praktiska inslagen samt arbetsförlagd utbildning (APU) i programmet lockar många, man kan dock se att elever i årskurs två inte upplever kursutbudet lika viktigt som övriga elever. Alla elever verkar göra ett aktivt val då de väljer Omvårdnadsprogrammet.

8.3 Tycker du att de teoretiska lektionernas innehåll ger dig lust och motivation att lära?

Sammanfattning av resultat under huvudfråga 3.

I alla tre årskurser anser eleverna att om lärarna gör lektionerna intressanta och praktiska övningar finns med blir undervisningen motivationshöjande. Tre elever i årskurs ett och något fler i årskurs två och tre menar att de inte upplever den teoretiska undervisningen som motiverande. Årskurs tre elever menar att kursinnehållet är intressant och det ger dem kunskap om det framtida yrkesvalet. I elevernas kommentarer lyfts vikten av individanpassad undervisning fram.

Elevers kommentarer:

Årskurs ett: ”Om lektionen läggs upp på ett roligt sätt”

”Mer praktiskt hade varit bra”

”Lärarna gör det intressant”

Årskurs två: ” Oftast varvas metoderna att lära ut vilket ger motivation”

”När man läst om en sak vill man gärna göra det praktiskt senare”

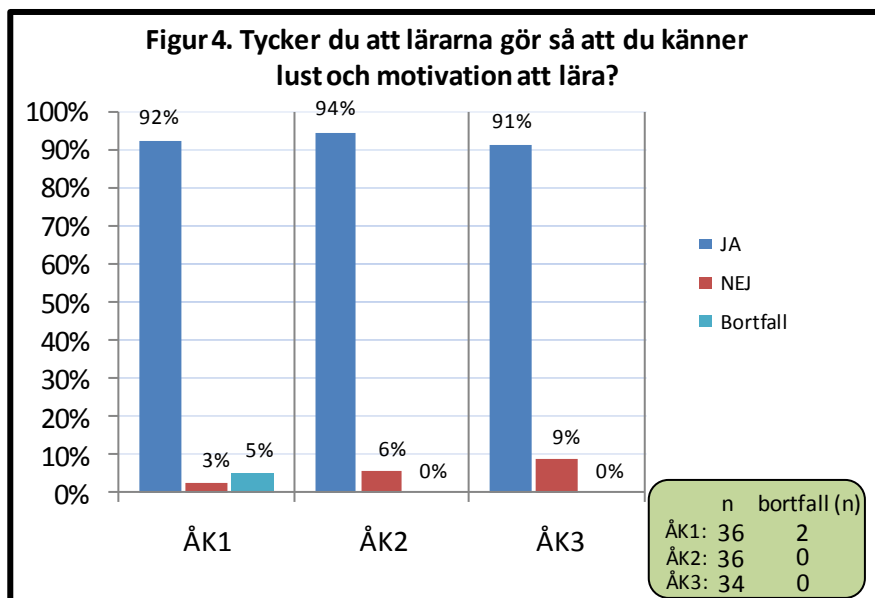
”Har kompetenta lärare som är engagerade”

Årskurs tre: ” Lärarna och mina individuella mål”

”Eftersom man får en framtid”

”Bra lärare gör det intressant”

8.4 Tycker du att lärarna gör så att du känner lust och motivation att lära?

Sammanfattning av resultat under huvudfråga 4.

Lärarna verkar ha stor betydelse för om eleverna skall känna lust och motivation att lära. I alla årskurser svarar huvuddelen av eleverna att detta är viktigt. Det eleverna beskriver är att lärarna har ett coachande arbetssätt, de är kompetenta och ger öppningar för elevinflytande. I årskurs tre menar några elever att lärarna stödjer samt uppmuntrar dem i lärandet samt att de förbereder dem inför det kommande yrkeslivet.

Elevers kommentarer:

Årskurs ett: ”De planerar tillsammans med eleverna”

”Egna fall och erfarenheter”

”Förklarar bra och stöttar”

Årskurs två: ”De är kompetenta och engagerade”

”De är positiva och trevliga samt att de kan sitt arbete”

”De flesta gör. Kul när vi elever får ha mycket inflytande”

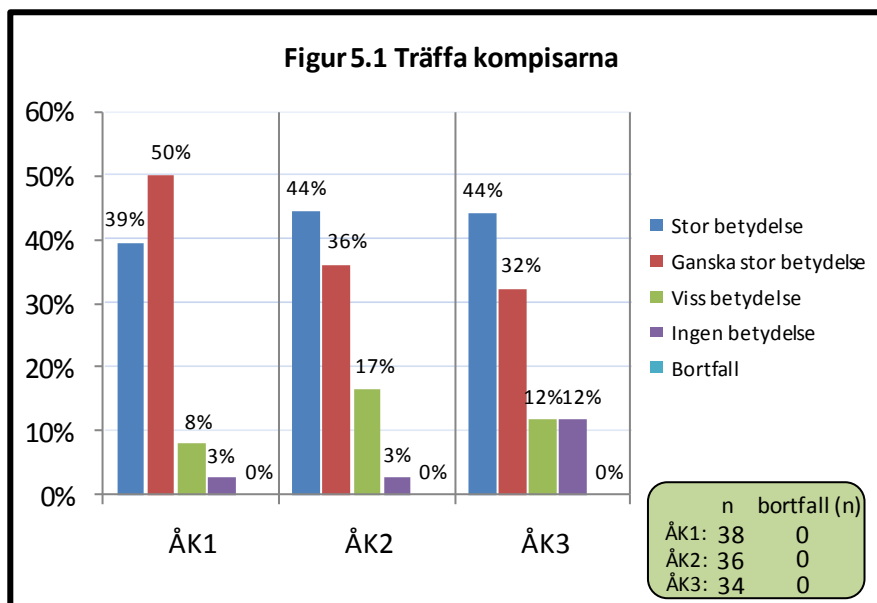
Årskurs tre: ”Är intresserade av sitt ämne”

”Variation i undervisningen, motiverar elever att lära”

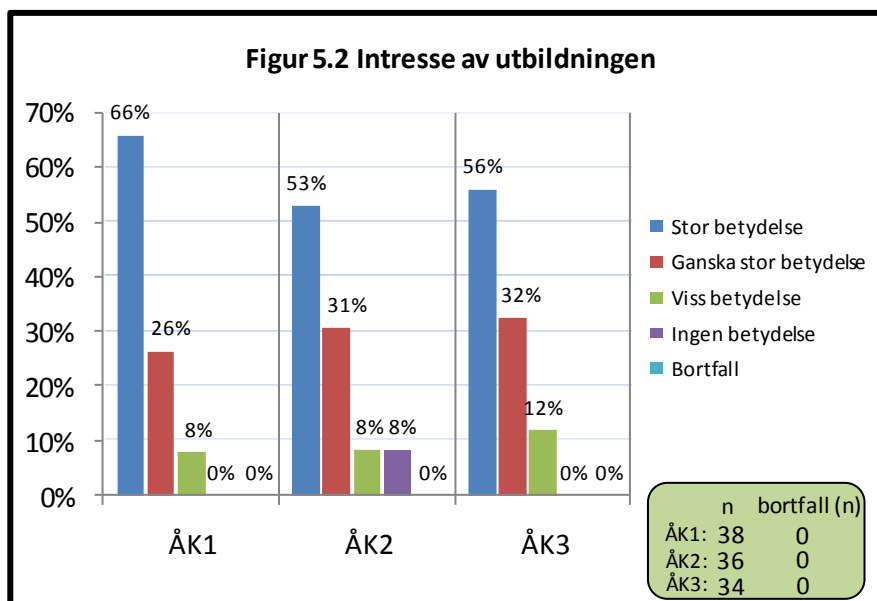
”De visar betydelsen för ett framtida yrke”

8.5 Vad är det som gör att du känner lust och motivation att lära?

8.5.1 Träffa kompisar

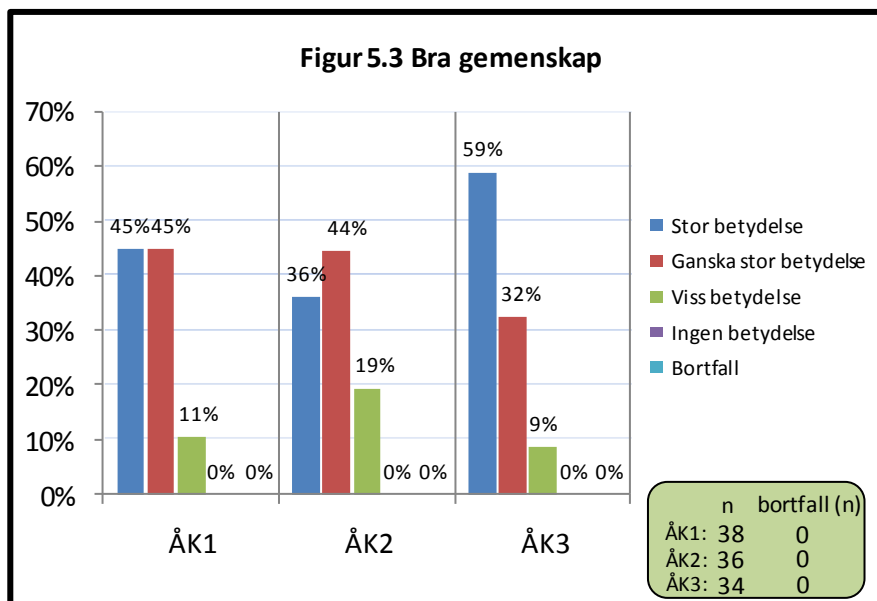

8.5.2 Intresse av utbildningen

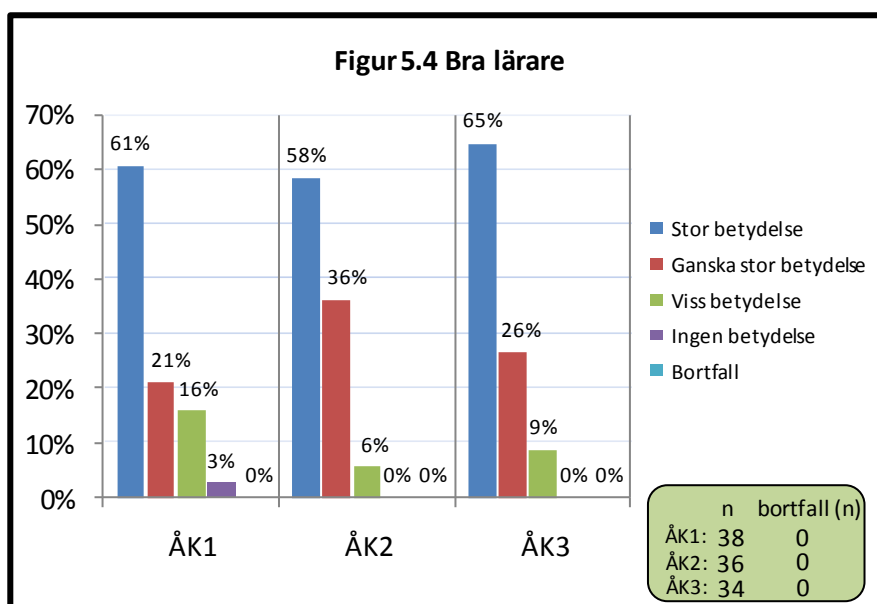

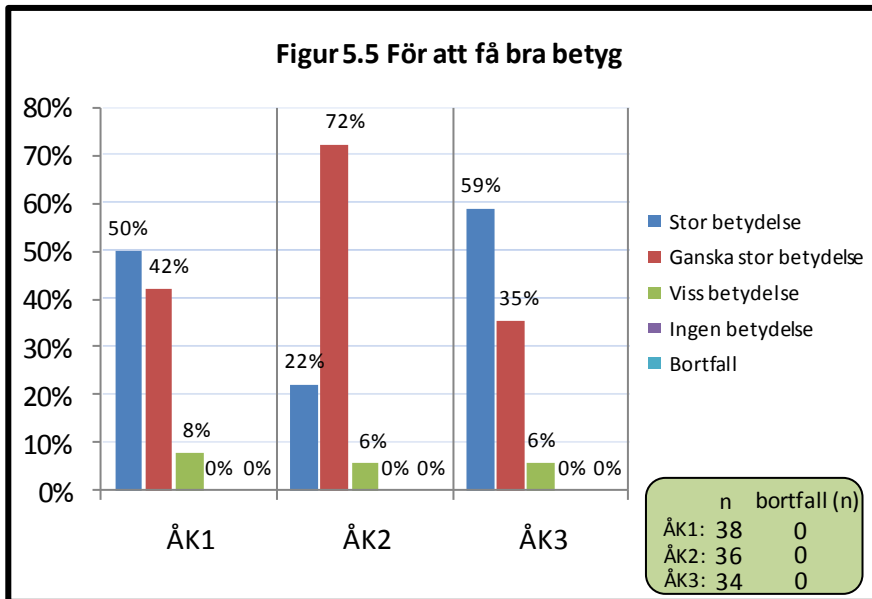
8.5.3 Bra gemenskap

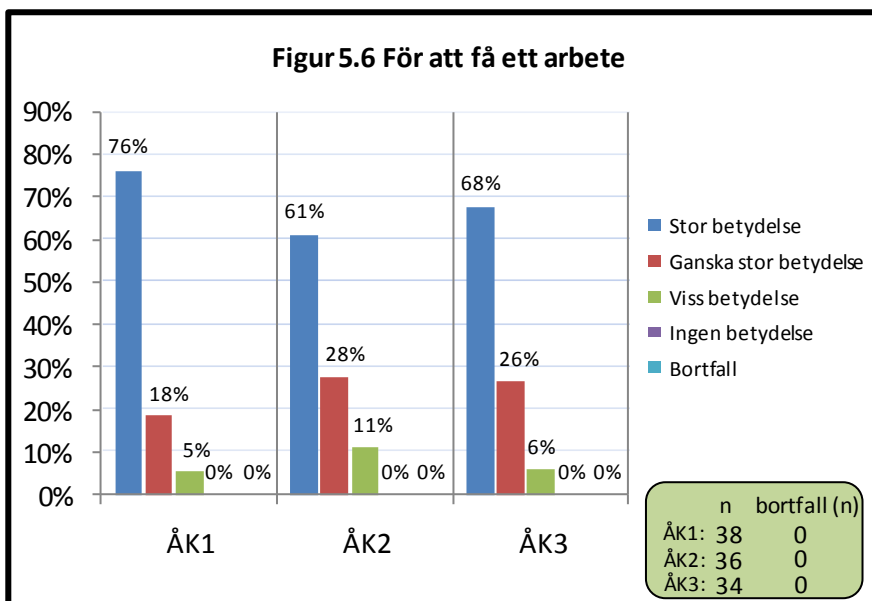
8.5.4 Bra lärare

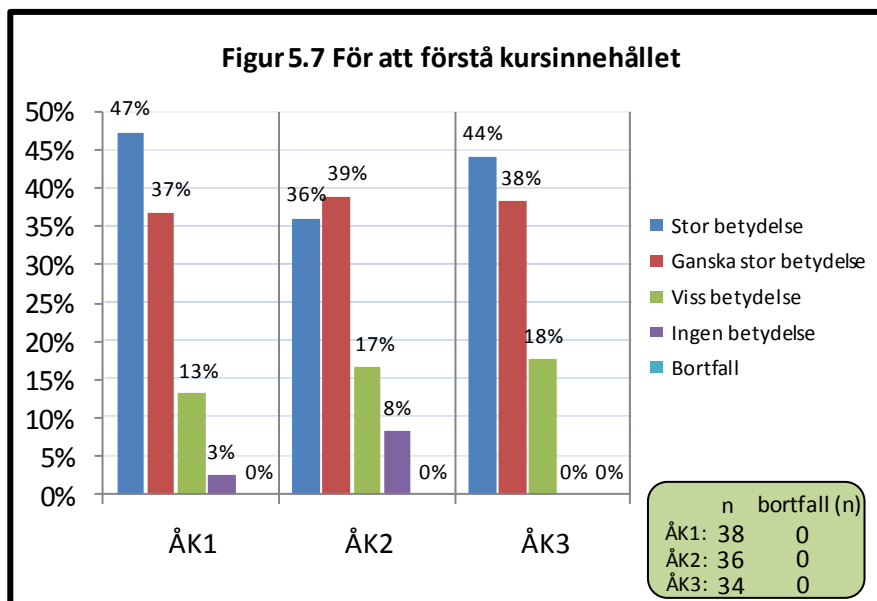
8.5.5 För att få bra betyg

8.5.6 För att få ett arbete

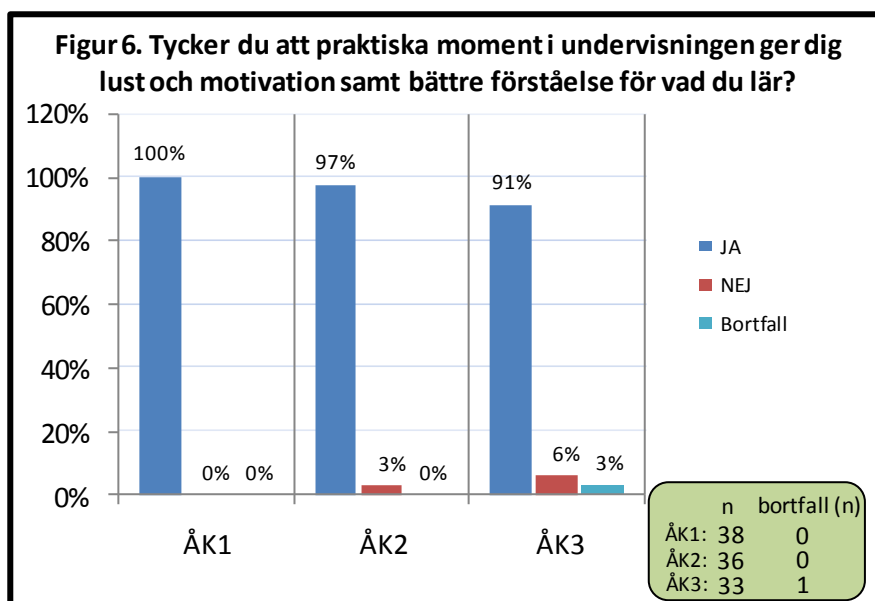
8.5.7 För att förstå kursinnehållet

Sammanfattning av resultat under huvudfråga 5.

De allra flesta upplever att gemenskapen med kompisarna har stor eller ganska stor betydelse för att de skall känna lust att komma till skolan. Skolan är förutom ett kunskapscentrum en social umgängesplats som är mycket viktig för elevers sociala utveckling. I årskurs tre tilltar vikten av gemenskap i gruppen, för att i årskurs ett och två se ganska likartad ut. Merparten av eleverna är intresserade av utbildningen, kursinnehållet samt menar att lärarna är goda pedagoger. När det gäller kursinnehållet visar undersökningen att detta är mera viktigt i årskurs ett och tre, i årskurs ett är kurserna nya och i årskurs tre vill eleverna kunna avsluta utbildningen med goda betyg. Betygs målen vill de allra flesta nå, och att få ett arbete efter avslutad utbildning är också viktigt. Elever menar att utbildning som leder till arbete ger dem motivation att studera.

8.6 Tycker du att praktiska moment i undervisningen ger dig lust och motivation samt bättre förståelse för vad du lär?

Sammanfattning av resultat under huvudfråga 6.

Detta är den huvudfråga där majoriteten av elever är mest överens. Eleverna uppfattar praktiska inslag som lustbetonade och dessa ger motivation samt variation i undervisningen. Att lättare förstå teoretiskt kunskap genom att utföra den praktiskt är förståeligt då elever lär på olika sätt. Eftersom Omvårdnadsprogrammet är yrkesförberedande upplever många elever att praktiska övningar ger dem mening och förberedelse inför arbetslivet.

Elevers kommentarer:

Årskurs 1: ”Det är lättare att lära sig praktiskt än att läsa”

”Man får inblick i hur det är på riktigt”

”Man lär sig bättre genom att se”

Årskurs 2: ”Man lär sig bättre om man gör det praktiskt”

”Sätter sig in i situationen mer och man utför det mer praktiskt”

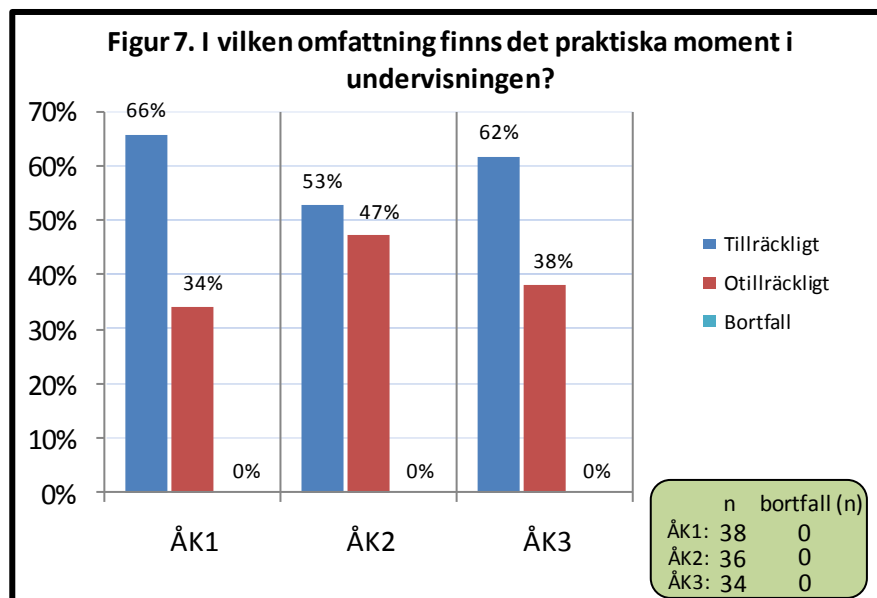
”Man lär med händerna”

Årskurs 3: ”Det vi läser teoretiskt ska utföras praktiskt, det ökar förståelsen”

”Ibland måste man göra vissa saker praktiskt för att förstå det teoretiska”

”Hade önskat mer praktiska övningar”

8.7 I vilken omfattning finns det praktiska moment i undervisningen?

Sammanfattning av resultat under huvudfråga 7.

Denna fråga skall ge svar på om eleverna menar att det finns tillräckligt med praktiska moment i den teoretiska undervisningen, kommentarerna visar att en del elever har tolkat frågan som att även den arbetsplatsförlagda utbildningen (APU) skulle räknas in vilket inte var tanken. I årskurs ett menar två tredjedelar av eleverna att det finns tillräckligt med praktiska inslag. En del av eleverna i årskurs två som tyckte att det fanns tillräckligt med praktiska moment menade dock, enligt kommentarerna att fler sådana moment hade varit att föredra. De som svarade detta hade fyllt i svarsalternativet tillräckligt, varför resultaten i denna fråga egentligen visar att fler än hälften av eleverna vill ha mer praktiska moment i undervisningen. I årskurs tre menade drygt hälften av eleverna att det fanns tillräckligt med praktiska moment i undervisningen. I kommentarerna kan man dock utläsa att mer än hälften utav eleverna som svarat på detta sätt önskade mer praktiska inslag, varför resultatet av denna huvudfråga blir svårt att tolka.

Elevers kommentarer:

Årskurs 1: ”Har mycket praktik och annat praktiskt”

”Jag tycker det är lagom”

”Tycker det är tillräckligt men helst lite mer”

Årskurs 2: ”Tycker det är jätte bra med APU, vill ha mer”

”Har bara lite praktik, hade velat ha det varje termin”

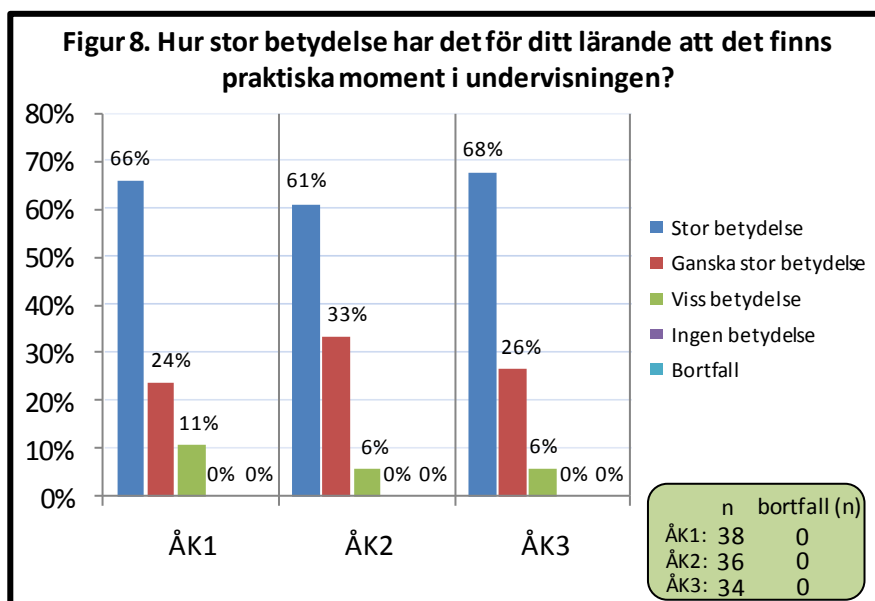
”Vi har nästan inte alls gjort praktiska saker på lektionerna, vill ha mer sånt”

Årskurs 3: ”Vi lär oss mycket genom praktiska moment på APU”

”Mycket praktik men det hade kunnat vara mer blodtryckstagning på lektionstid”

”Skulle varit mer, kanske ett rum att arbeta praktiskt i”

8.8 Hur stor betydelse har det för ditt lärande att det finns praktiska moment i undervisningen?

Sammanfattning av resultat under huvudfråga 8.

Frågan syftar på att se om elever upplever sitt lärande mera positivt med praktiska moment i undervisningen. 34 elever i årskurs ett menar att det påverkar lärandet positivt. 4 elever menar att det har viss betydelse. Majoriteten av elever i årskurs två och tre uppfattar att praktiska moment i undervisningen har stor eller ganska stor betydelse för lärandet. De menar att de teoretiska kunskaperna blir tydliggjorda i de praktiska momenten.

Elevers kommentarer:

Årskurs 1: ”Vill se hur det går till på riktigt inte bara mata in fakta”

”Lär mig bättre om jag får utföra momentet”

”Man är grön som elev och får se hur vuxenlivet fungerar”

Årskurs 2: ”Får lite bättre förståelse då det är både praktiskt och teoretiskt”

”Ger mig mer intresse och koncentration”

”Kommer ihåg lättare och behöver inte vela när jag kommer i en situation”

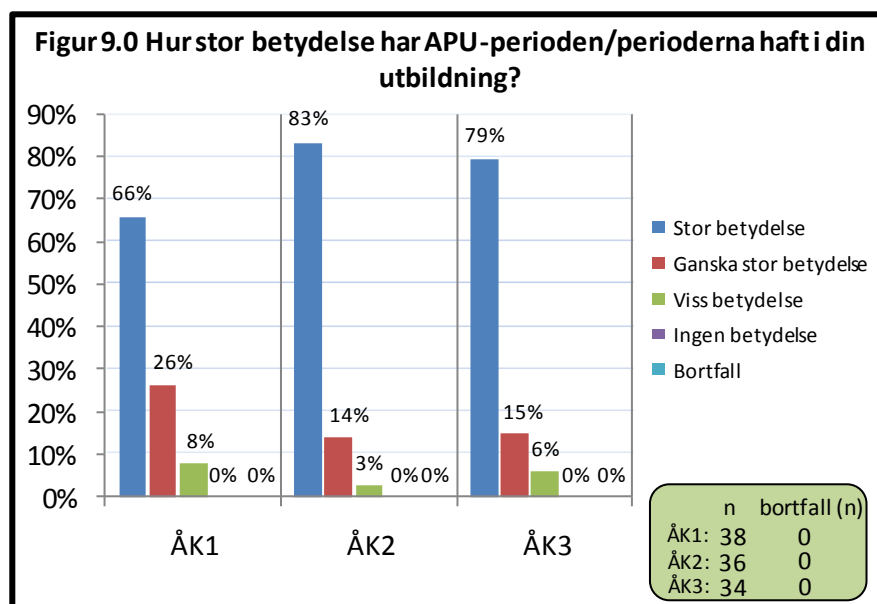
Årskurs 3: ”Lär för arbetslivet, mer variation”

”Man kopplar teori till praktik och förstår hela ”principen”

”Sätta kunskapen på prov på riktigt!”

”Känns meningslöst att plugga om man inte får använda kunskapen”

8.9 Hur stor betydelse har APU-perioden/perioderna haft i din utbildning?

Sammanfattning av resultat under huvudfråga 9.

APU perioden/ perioderna har stor betydelse för elevers kunskapsutveckling och motivation samt självkänsla. Större delen av eleverna i årskurs ett, två och tre har uppskattat praktikperioden/perioderna och upplevt att den/de har stor betydelse i utbildningen. Mötet med arbetslivet, vuxna personer samt människor med omvårdnadsbehov gör att eleverna kan koppla samman teori och praktik samt återvända till skolan med ökad kunskap, erfarenhet och perspektiv på livet. Elever i årskurs tre känner sig relativt väl förberedda för arbetslivet. De känner även att självkänslan vuxit och att de fått en fot in i yrket.

Elevers kommentarer:

Årskurs 1: ”Jag har lärt mig att bemöta olika personer på olika sätt”

”Erfarenhet av hur det går till i arbetslivet”

”Lärt mig så himla mycket om andra människor men även om mig själv”

Årskurs 2: ”Lär mig mer på APU än på lektionerna”

”Man möter allt det som man tidigare bara pratat om”

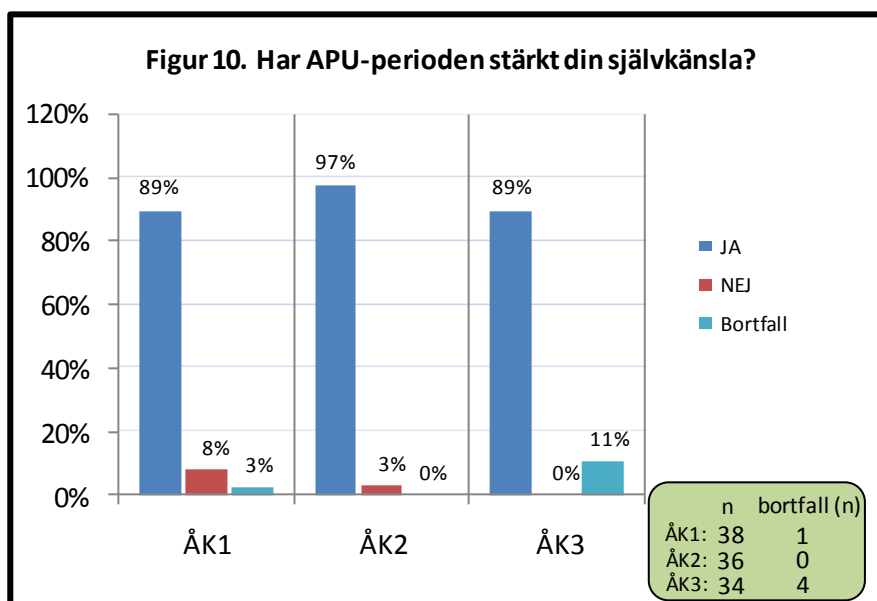
”Jag har fått mer självkänsla och mer kunskap”

Årskurs 3: ”Kul att prova jobb och få en fot in i jobbet”

”Har lärt mig lika mycket på praktiken som alla tre år i skolan”

”Har hjälp mig att få jobb och meriter”

8.10 Har APU-perioden/perioderna stärkt din självkänsla?

Sammanfattning av resultat under huvudfråga 10.

I denna fråga vill jag få svar på om elevers självkänsla stärks under en praktikperiod, att denna ökar har stor betydelse för elevers motivation och kunskapsinläring. God självkänsla medför att eleverna på ett bättre sätt kan agera i skol och praktikmiljön. Majoriteten av eleverna i alla tre årskurser känner att denna stärkts under APU perioden.

Elevers kommentarer:

Årskurs 1: ”Att jag till slut fick en bra känsla när jag klarade av arbetet”

”Man lär sig mycket om sig själv och andra på sin praktik”

”Fick jobba självständigt och ta ansvar”

Årskurs 2: ”Att lära känna nya människor och visa vad man går för”

”Bättre har den blivit men behöver utvecklas mer”

”Vågar mer, mer självständig, tar mer ansvar”

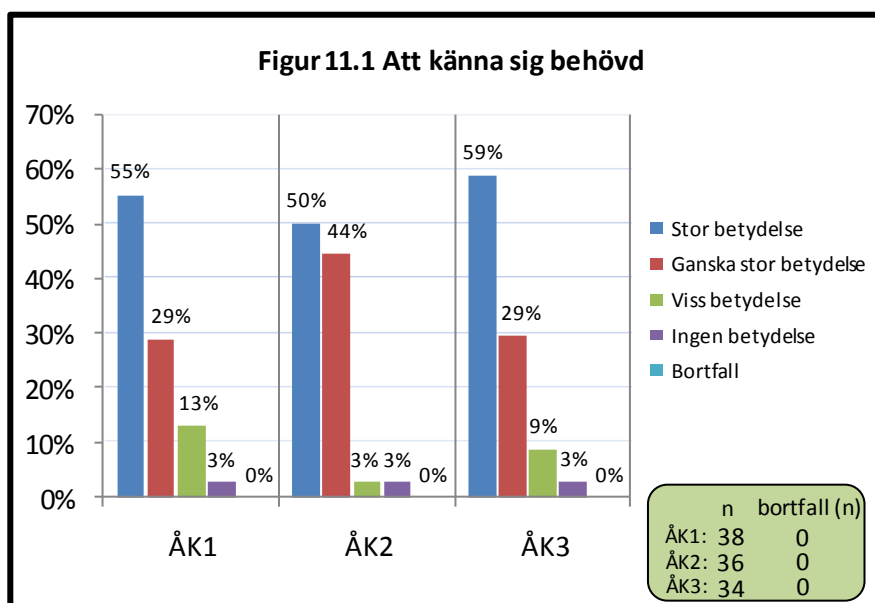
Årskurs 3: ”Man känner att man behövs och alla är trevliga”

”Känner mig duktig, kunnig”

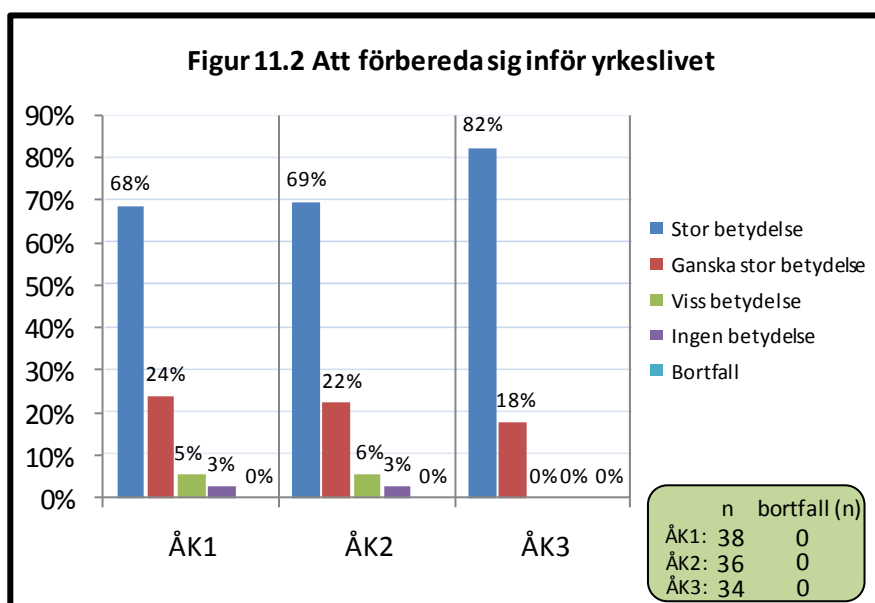
”Jag känner mig mer mogen att möta nya människor och ta ansvar.

8.11 Vad anser du gav dig lust och motivation att lära under APU-perioden/perioderna?

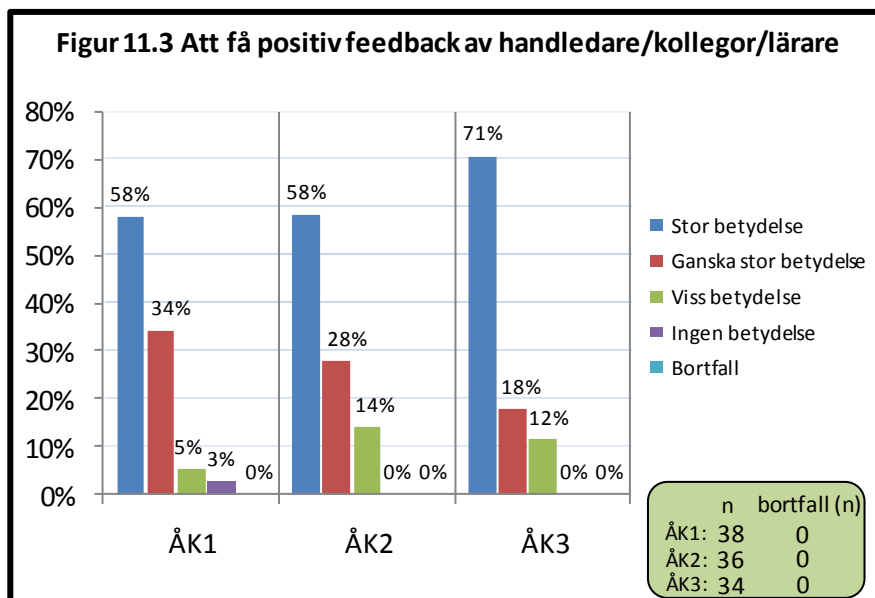
8.11.1 Att känna sig behövd

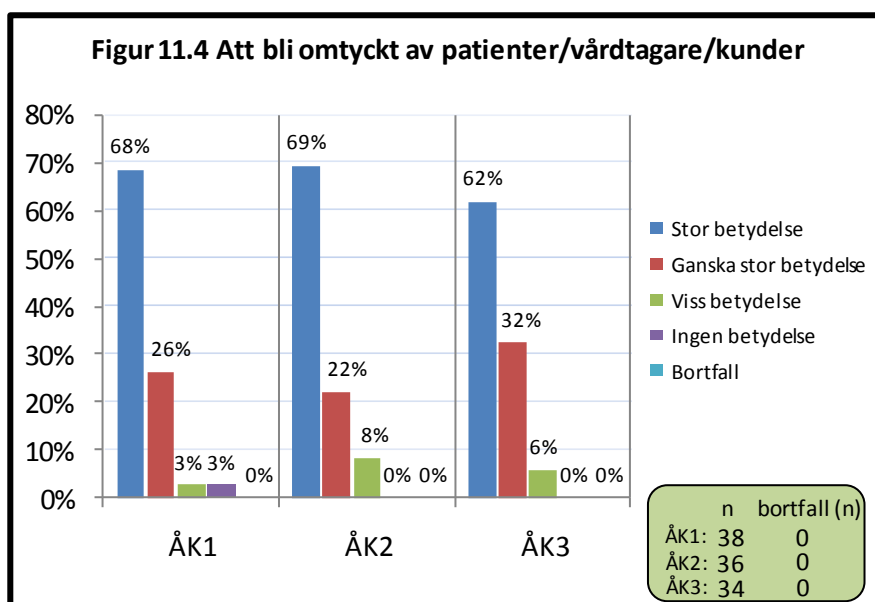
8.11.2 Att förbereda sig inför yrkeslivet

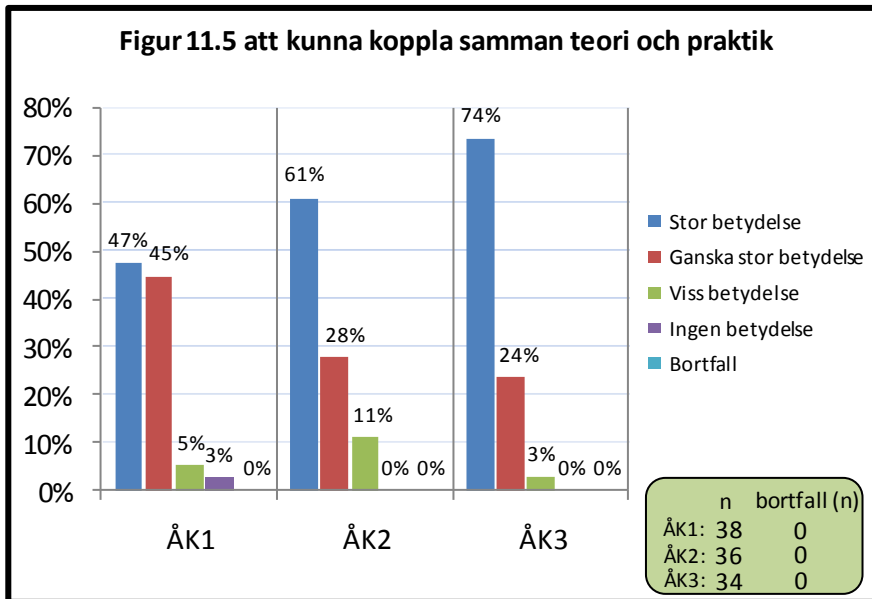
8.11.3 Att få positiv feedback av handledare/kollegor/lärare

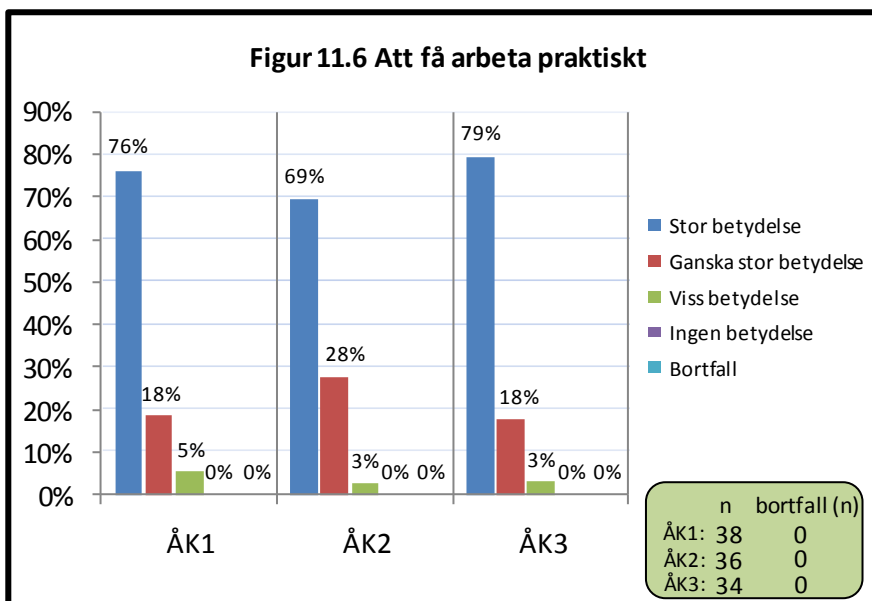
8.11.4 Att bli omtyckt av patienter/vårdtagare/kunder

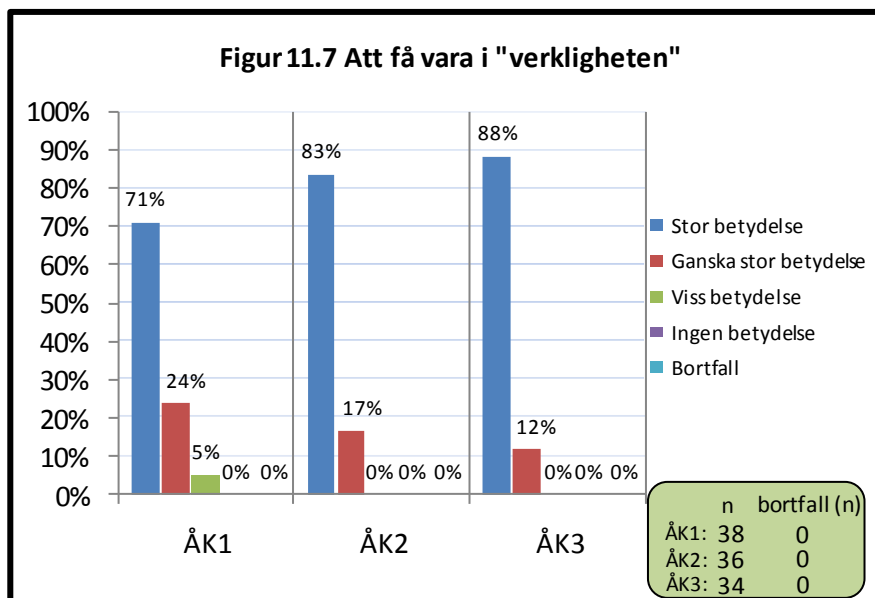
8.11.5 Att kunna koppla samman teori och praktik

8.11.6 Att få arbeta praktiskt

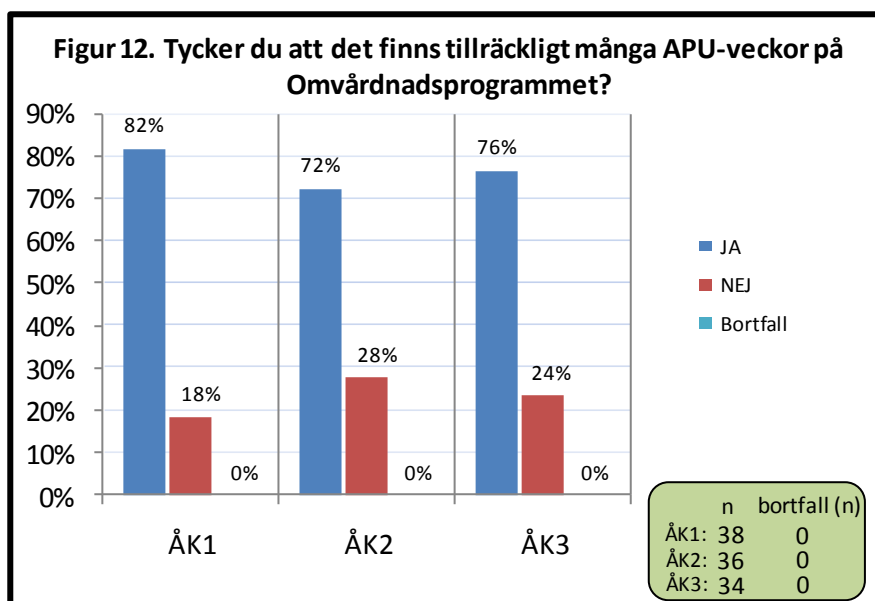
8.11.7 Att få vara i ”verkligheten”

Sammanfattning av resultat under huvudfråga 11.

Sammanfattningsvis kan jag utläsa att känslan av att vara behövd, få positiv feedback samt att vara omtyckt av vårdtagare/patienter/kunder har stor betydelse för motivationen i alla årskurser. Även betydelsen av att få arbeta praktisk samt att vara i ”verkligheten” är stor. Kopplingen mellan teori och praktik blir tydlig under praktikperioderna, detta är viktigare för eleverna i årskurs två och tre än för eleverna i årskurs ett. Många elever känner att de vill bli förberedda inför ett kommande arbetsliv, då är den arbetsplatsförlagda utbildningen (APU) en helt annan arena än skolan. I årskurs tre uppskattas APU perioden extra mycket då eleverna är på väg ut i yrkeslivet inom en snar framtid. Nu känns det extra viktigt för dem att göra ett bra intryck och få goda referenser.

8.12 Tycker du att det finns tillräckligt många APU-veckor på Omvårdnadsprogrammet?

Sammanfattning av resultat under huvudfråga 12.

Eleverna skulle i denna fråga fundera på om de upplevt att de haft tillräckligt många APU-veckor under utbildningen. De flesta elever i alla tre årskurserna menar att de haft tillräckligt många APU-veckor för att känna sig tillfredsställda. Några elever i årskurs ett tyckte att veckorna kunde fördelats under vår och höstterminen. I årskurs tre var argumentet att de teoretiska uppgifterna var så omfattande att någon ytterligare praktik inte skulle vara möjlig. En del av de elever som svarat ja på frågan skriver dock i kommentarerna att de gärna hade velat att det skulle vara fler APU-veckor, varför svaren inte ger en rättvis bild. De elever som önskade mer praktik ville ha allt från en extra vecka per läsår till två dagar i veckan.

Elevers kommentarer:

Årskurs 1: ”Det borde vara fördelat på vår och hösttermin”

”Det kunde ha varit någon vecka längre”

”Skulle varit mer, riktigt roligt!”

Årskurs 2: ”Både ja och nej, när man kommit in i det så är APU:n slut”

”Sju hade varit bättre”

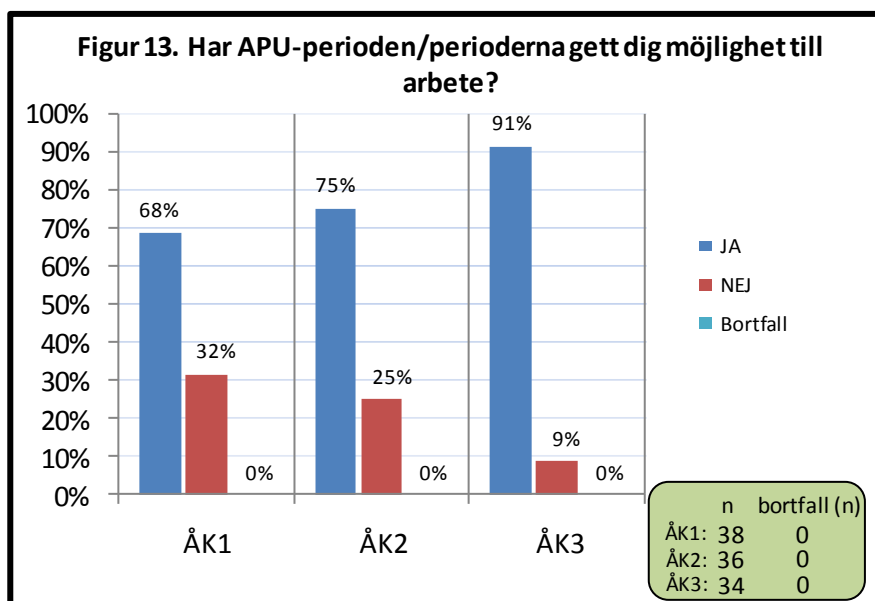
”Det tar ett tag att komma in i arbetet så är det för lite tid att visa vad man kan”

Årskurs 3: ”Måste hinna med teorin också”

”Kunde varit fem veckor varje termin”

”Fler ställen hade varit roligt att prova på”

8.13 Har APU-perioder gett dig möjlighet till arbete?

Sammanfattning av resultat under huvudfråga 13.

I denna fråga har de flesta elever i Åk 1 inte hunnit bli 18 år vilket är ett krav för att arbeta inom vård och omsorg. I en del kommuner kan de dock få dispens och det är det många som fått då 26 av 38 elever svarat ja på frågan. I årskurs två har tjugosju av trettiosex elever svarat ja på frågan. I årskurs tre har i princip alla arbetat på något sätt inom vården, många har då haft APU perioderna som inkörsport. Oftast fortsätter denna anställning efter avslutad utbildning om arbetsgivaren är nöjd med eleven.

Elevers kommentarer:

Årskurs 1: ”När jag är 18 kan jag jobba där jag gjorde praktik”

”Blev omtyckt och erbjuden sommarjobb”

Årskurs 2: ”Fick förfrågan från min första APU plats”

”Blivit varmt välkommen tillbaka och fått höra att jag borde söka sommarjobb”

”Har inte sökt något”

Årskurs 3: ”Har fått jobb till sommaren där jag hade min APU”

”Ja, har jobb efter studenten tack vare APU:n”

”Jo, det är meriter som man kan söka jobb på”

8.14 Hur skulle du vilja påverka/förändra/förbättra utbildningen och lärandet på Omvårdnadsprogrammet?

Sammanfattning av resultat under huvudfråga 14:

Eleverna får i denna fråga helt fritt uttrycka önskvärda förändringspunkter i utbildningen. Svaren var många och varierande, alltifrån att de uppfattar utbildningen som utmärkt till att lärarna borde bli mera auktoritära, hårda och ställa större krav. Många elever i alla årskurserna önskar mera praktiska inslag i utbildningen, både praktik och praktiska övningar under teoriperioderna.

Elevers kommentarer:

Årskurs 1: ”Variera undervisningen, inte alltid power point”

”Mer praktiska saker, sånt man får göra själv, det glömmar man inte”

”Det är bra redan, lärarna tar hänsyn till elevernas olika tempo, det är jätte bra!”

Årskurs 2: ”Mera praktiskt, annars är det bra som det är”

”Jag trivs jätte bra, inget kan bli bättre”

”Mer övningar på varandra med förflyttningar och matning o.s.v.”

Årskurs3: ”Mer blandning mellan teori och praktiska moment underlättar för inläringen”

”Inte så mycket teori utan lära praktiskt i skolan”

”Den är så bra den kan bli! Vi har kompetent personal med erfarenhet inom yrket”

”Bli mer auktoritära, ställ högre krav och var hårdare”

8.15 Vad skall du göra efter avslutat Omvårdnadsprogram?

Sammanfattning av resultat under huvudfråga 15:

Till sist en fråga kring vad eleverna skulle vilja göra efter avslutad utbildning. Samtliga elever besvarade frågan. I alla tre årskurserna är svaren relativt utspridda. De allra flesta vill gärna arbeta som undersköterskor i äldrevården, på sjukhus eller inom psykiatri åtminstone en period innan de skall läsa vidare på högskolan. När det gäller högskolestudier handlar det framförallt om att söka till utbildningar som sjuksköterskeutbildning, sjukgymnastutbildning, polisskolan eller socionomutbildning. Det var dock nästan ingen som menade att de ville

arbeta som undersköterskor för alltid utan de allra flesta hade ett annat mål i livet. En hel del av eleverna önskar resa utomlands och kanske arbeta som volontärer eller bara upptäcka världen.

9. Diskussion

Under följande underrubriker kommer jag att tolka och diskutera resultatet i undersökningen. Jag kommer att presentera egna reflektioner och slutsatser, dessa kommer att återknyta till litteraturgenomgången.

9.1 Metoddiskussion

I undersökningen svarar eleverna på öppna och slutna frågor. I enkäten finns en hög svarsfrekvens, detta gäller alla frågor med åtföljande motivering. I de öppna frågorna är svarsfrekvensen något lägre. Svaren visas i stapeldiagram med åtföljande sammanfattning och i vissa fall elevers kommentarer i citatform. Två av frågorna (fråga 7 och 12) har misstolkats av en del elever varför jag valt att nämna detta i sammanfattningen av resultat under huvudfrågan.

Enligt Trost (2007) är öppna frågor i en enkät svåra att hantera, varför jag har begränsat dessa. Anledningen är att svaren är svåra att handskas med tekniskt och för att en del inte svarar alls eller svarar på ett svårtytt sätt. De svar jag har fått har gett en bra bild av vad jag eftersökt i frågorna.

Intresset av att delta i undersökningen var stort, i genomsnitt deltog ca 80 % av eleverna i årskurs ett, två och tre. De som inte deltog var inte närvarande för dagen, vilket jag angett som bortfall.

Vissa svar skulle jag önska att eleverna fick redogöra för i en intervju, då argumenten på ett tydligare sätt framkommit och kunde redovisats i resultatet. Jag ser detta som en framtida forskningsmöjlighet i ämnet.

9.2 Analys och resultatdiskussion

Orsaken till varför elever väljer Omvårdnadsprogrammet var något skiftande, men det som utmärkte sig var att elever vill arbeta människor, de vill läsa kurser som intresserar dem och de vill varva teori och praktik under utbildningens gång. Arbetsmöjligheten efter avslutad utbildning var viktig framförallt för årskurs tre elever vilket kan förstås då arbetslivet är nära

förestående. I Lpf 94 menar skolverket att elever skall förberedas för att arbeta och verka i samhället och elever som söker till programmet har detta som ett av flera mål. Samhället har idag svårt att erbjuda ungdomar arbete, varför denna möjlighet blir extra viktig då elever söker till programmet. Vidare studier på högskola hade olika betydelse för eleverna. I årskurs ett verkar detta vara ett av de viktigare argumenten, medan i årskurs två var intresset relativt svagt för att i årskurs tre stiga något igen.

Lusten och motivationen att studera varierade hos eleverna, men gemensamt för många var att de upplevde att de teoretiska lektionerna gav dem lust att lära. I kommentarerna kunde jag likväl utläsa att elever önskar mer praktiska inslag i undervisningen, större variation och individanpassning. Jenner (2004) menar att motivationsprocessen påverkas av en rad individfaktorer. Här kan nämnas personlighetsdrag, värderingar och tidigare upplevelser som måste tillmötesgå av oss lärare på ett genomtänkt sätt. I studien gjord av Hedvall och Johansson (2008) framkommer att lärarna är viktiga resurspersoner i detta arbete och har större betydelse än kamrater och föräldrar. Då elever påtalar att de önskar en tydligare individanpassning är det viktigt för oss lärare att tillgodose denna då den ger ökad motivation.

I fråga fyra frågar jag specifikt eleverna vad vi lärare kan bistå med för att de skall känna en större lust samt motivation att lära. I svaren kan jag utläsa att de flesta eleverna menar att vi lärare har ett bra arbetssätt då vi undervisar och möter dem. De menar bl.a. att lärarna visar betydelsen för det framtida yrket, coachar dem, är kompetenta samt ger möjlighet till elevinflytande. Jag uppfattar att elever måste känna en mening med det de gör för att med egen kraft kunna studera.

Den inre motivationen måste skapas. Imsen (1998) anser att inre motivation kommer från individens inre kraft och för att åskådliggöra denna måste arbetsprocessen hållas levande. När intresset för kunskapen eller handlingen finns upplever eleven glädje och meningsfullhet, därmed skapas också den inre och varaktiga motivationen. Tillvaron skall uppfattas som meningsfull, begriplig och hanterbar (Antonovsky, 1991). Ett salutogent arbetssätt skall hjälpa eleven med detta. Elever skall bemötas efter sina specifika behov och kunna sammanfläta teoretiska och praktiska kunskapen till en ”oskiljbar enhet” (Omvårdnadsprogrammets program mål, Skolverket, 2000). Om detta inte sker blir intresset allt för litet för att eleven skall bli motiverad.

Att kontinuerligt arbeta tillsammans med eleven i denna process är avgörande i motivationssammanhang. Vid yttre motivation väntar eleven på en belöning, kommer inte denna försvinner motivationen. Då vi lärare fokuserar för mycket på mål och betyg utan att fundera på elevens inre drivkraft tappar eleven sin lust att lära

För att dyka ytterligare i vad som motiverar eleverna att lära fick de möjlighet att rangordna dessa motivationsgrunder. Att få ett arbete värderas i genomsnitt högst av alla elever, därefter kommer vikten av bra lärare och att få bra betyg. Kompisarna har också stor betydelse för många elever och skolan är en social arena där elever möts och lär känna varandra. I motivationsprocessen spelar sociala faktorer en viktig roll, att utveckla relationer och roller är motivationsskapande (Jenner, 2004).

Den praktiska delen av utbildningen både när det gäller den arbetsplatsförlagda utbildningen (APU) och de praktiska inslagen i undervisningen betyder mycket för alla elever. Eleverna ser vikten av att sköta sina åtaganden på ett annat sätt än i skolans värld. Att bli accepterad och uppskattad på en arbetsplats betyder att de är värda något. Andersson (2009) menar att positiv kritik ökar självkänslan, vilket i sin tur leder till ökad motivation. APU perioden är motivationshöjande, lustbetonad och kunskapsgivande. I rapporten av Aronsson, Brouzell och Thorsell (2007) beskrivs faktorer som är framgångsrika för att öka elevernas lust och intresse att lära. De nämner t.ex. att studiebesök, APU och gästföreläsningar betyder mycket.

En av de kommentarer som framkommer mest frekvent i denna undersökning är önskemål om mer praktiska inslag i undervisningen och många elever vill arbeta i vården efter avslutad utbildning. Elever som söker programmet är ofta mera praktiskt inriktade än teoretiskt. De utvecklas och lär samt känner ett sammanhang då de får tillämpa sina teoretiska kunskaper i praktiken

En del elever menar att de praktiska inslagen är för få samt att APU perioden borde förlängas eller omorganiseras. Metodrummet (rum för praktiska övningar) har tagits bort på skolan och de praktiska inslagen har därför blivit allt färre de senaste åren. I uppsatsen av Haili och Karlsson (2008) framkommer att variation och praktiska moment så som metodövningar i undervisningen skapar motivation. I denna studie visar det sig tydligt att eleverna önskar fler APU – veckor. Även i studien av Andersson (2009) framkommer att elever på Barn – och fritidsprogrammet uppfattar att tiden för APU är lagom eller för kort, men då lärarna skapar uppgifter som kan relateras elevernas APU, knyts teori och praktik ihop på ett relevant sätt och förståelsen ökar.

En del personer på skolan menar att eleverna skall träna på allt det praktiska på den arbetsplatsförlagda utbildningen (APU:n). Arbetsgivaren menar dock att viss övning och förberedelse skulle gynna såväl elever som handledare ute på arbetsplatserna. Eleven skulle känna sig bättre förberedd och handledaren skulle kunna ge eleven fördjupade förmågor istället för att handleda i enklare arbetsuppgifter. Även de vårdbehövande skulle bli skonade, då en elev som inte har någon praktisk erfarenhet alls är osäker i sitt handhavande vilket i sin tur ger eleven dålig självkänsla och som i förlängningen ger ett dåligt självförtroende i vårdsituationen.

Den praktiska delen av utbildningen ger elever en bättre självkänsla. Eleverna i alla tre årskurserna är eniga om detta och det har också en avgörande roll i motivationsprocessen. Självkänslan är viktig för elevernas utveckling och för att de skall kunna möta patienter i utsatta vård- och omsorgssituationer.

Med en stärkt självkänsla känner eleverna ett större ansvar för att fullgöra sin utbildning på ett bra sätt. De agerar bättre socialt både i vården och på skolans sociala arena. Enligt Maslow (1970) har alla människor behov som måste tillfredsställas för att de skall kunna gå vidare till nästa nivå. Det sker enligt en modell som kan liknas vid en trappa. För att eleven skall uppleva en god självkänsla måste de primära behoven vara tillfredsställda, därefter måste eleven känna trygghet, gemenskap och uppskattning för att kunna gå vidare till självförverkligande. Just dessa behov tillfredsställs då eleven gör sin praktik.

Jenner(2004) menar att målet, uppnåendets värde och misslyckandets sannolikhet är avgörande delar som präglar motivationsprocessen. Elever som gör praktik har ett tydligt mål, de skall lära sig verksamheten de befinner sig i med professionell handledning av utbildad personal. De har ett värde att sträva efter, de vill göra bra ifrån sig under praktiken för att klara denna och möjligen få ett arbete där efter att den avslutats. I studien av Haili och Karlsson (2008) visar det sig att motivationen och självkänslan ökar, om prestationerna lyckas. Möjligheten att lyckas på praktiken är erfarenhetsmässigt stor varför misslyckandets sannolikhet blir liten.

I enkäten frågar jag efter vad som ger elever motivation samt lust att lära under den arbetsplatsförlagda utbildningen (APU). Sammantaget har jag kommit fram till att det i årskurs ett är att arbeta praktiskt, bli omtyckt och att få vara aktiv i ett framtida yrke. I årskurs två blir det viktigare att kunna koppla ihop teori och praktik, förutom det som anges av elever i årskurs ett ovan. Även här vill jag referera till Andersson (2009) som menar att positiv kritik

ökar självkänslan, vilket i sin tur leder till ökad motivation. I årskurs tre uppskattar eleverna möjligheten att kunna arbeta praktiskt, att få vara i verkligheten samt att förbereda sig inför kommande yrkesliv, vilket ter sig naturligt då dessa elever skall avsluta sin utbildning inom en snar framtid.

Mot slutet av enkäten vill jag undersöka om APU-perioderna gett eleverna möjlighet att få ett arbete. Personer som skall arbeta inom vården måste vara 18 år, det finns dock ett dispensystem som till tillämpas i vissa kommuner som ger yngre personer möjlighet att arbeta i vården. I årskurs ett har 68 % av eleverna fått denna möjlighet innan de fyllt 18 år. Man kan se att denna andel ökar under utbildningstiden för att i årskurs tre sträcka sig upp till 91 %. Många anger att APU-perioderna gett dem möjlighet att komma in på arbetsmarknaden.

Elevernas möjlighet att nämna förbättringspunkter i slutet av enkäten uppfattades positivt eftersom de flesta eleverna svarade på denna fråga. Många förslag nämndes, bland annat menade en stor del av eleverna att undervisningen borde varieras mera, framförallt med fler praktiska moment i den teoretiska undervisningsdelen. I detta förslag specificerades moment som exempelvis ”träna på förflyttningar, personlig hygien, provtagningar, instrumenthantering, såromläggningar osv.”.

Vad vill då elever göra efter avslutat Omvårdnadsprogram? De flesta vill arbeta en kortare period i vården för att sedan läsa vidare på högskola eller resa utomlands. Utbildningen är både yrkesförberedande och högskoleförberedande vilket möjliggör ett brett utbud av valmöjligheter efter avslutad utbildning. Det är dock yrket sjuksköterska som står högst på önskelistan för många.

I resultatdelen har jag sett vissa likheter och skillnader mellan årskurserna, dessa har jag redogjort för i sammanfattningen efter respektive fråga och i resultatdiskussionen. Jag har inte kunnat se några större variationer varför jag egentligen inte hade behövt dela upp eleverna i olika årskurser. Frågeställningarna blir på det sättet inte till fullo besvarade då jag inte kunnat se dessa skillnader och likheter mer än i liten omfattning. Jag upplever att jag ändå kommit fram till vad eleverna efterfrågar och har efter denna undersökning möjlighet att implementera dessa önskemål i planering och undervisningen på skolan.

10. Slutsats

Slutsatsen är att elever finner praktiska övningar och den arbetsplatsförlagd utbildningen (APU) vara viktiga delar för att höja motivationen, öka lusten att lära samt få en bättre förståelse för vad de lär. Praktikperioderna borde därför öka, så även de praktiska inslagen i den teoretiska undervisningen. Det är viktigt att skolan lyssnar på eleverna och låter dem vara delaktiga i undervisningsplaneringen samt individualiserar undervisningen. En del elever efterfrågar ett utrymme där de i en verklighetsanpassad miljö kan öva sina praktiska färdigheter, vilket idag inte är fullt ut möjligt. Möjligen skulle ett samarbete med arbetsgivarna kunna resultera i ett sådant utrymme någonstans i den befintliga vården.

Angeläget är även att det finns en samsyn i lärargruppen för att eleverna ska känna trygghet inför sin kommande praktik. Arbetsgivare och handledare som möter elever vid den arbetsplatsförlagda utbildningen (APU) och som sedan eventuellt skall anställa dem i vården ska ha möjlighet att vara med och påverka skolans undervisningssätt och innehåll. Lärare tillsammans med elever måste också få möjlighet att framföra sina önskemål baserade på mål som eleven skall uppnå samt önskemål som eleven har inför kommande praktikperiod till arbetsgivare och handledare.

Eleverna skall vara väl förberedda känslomässigt, omvårdnadsmissigt, tekniskt samt kunna nå sina mål. Ett forum borde finnas där skolledare, lärare, elever, handledare och arbetsgivare kan samtala kring gemensamma förväntningar. Undersökningen visar tydligt att huvuddelen av eleverna åtminstone till en början kommer att arbeta i vården efter avslutad utbildning, vilket kräver en god utbildning som motiverar elever att lära, ökar deras självkänsla och som förbereder dem för att möta sjuka och vårdbehövande personer i samhället på ett optimalt och säker sätt.

11. Referenslista

Aronsson, J, Brouzell, B & Thorsell, J (2007) *Hur arbetar lärare på profilerade gymnasieskolor med att knyta undervisningen närmare verkligheten och ett framtida yrkesliv?* Göteborg, Sociologiska institutionen.

Evenshaug, O & Hallen, D (1992). *Barn och Ungdomspsykologi*. Köpenhamn, Narayana Press.

Gustavsson, B (2002). *Vad är kunskap?– En diskussion om praktisk och teoretisk kunskap*. Kalmar, Skolverket.

Haili, R & Karlsson H (2008). *Studiemotivation hos elever på Omvårdnadsprogrammet*. Stockholm, Stockholms universitet..

Hartman, J (2004). *Vetenskapligt tänkande*. Lund, Studentlitteratur.

Hedvall, S & Johansson, M (2008) *Studiemotivation hos gymnasieelever på I-Tek programmet i Luleå*. Luleå, Luleå tekniska universitet.

Illeris, Knud (2007) *Lärande*. Lund, Studentlitteratur.

Imsen, G (1998). *Elevens värld*. Lund, Studentlitteratur.

Jenner, H (2004). *Motivation och motivationsarbete – i skola och behandling*. Stockholm, Myndigheten för skolutveckling.

Johansson, K & Gustavsson, H (2007). *Är karaktärsämnet det enda viktiga på de yrkesförberedande programmen? – eller måste man kunna kärnämnen också?* Malmö, Lärarutbildningen, Malmö Högskola.

Maslow, A. H (1970). *Motivation and personality*. New York, Harper & Row Publishers.

Olsson, B & Olsson, K (2001) *Psykologi A för vård och omsorg*. Stockholm, Liber.

Patel, R & Davidson, R (2003). *Forskningsmetodikens grunder*. Linköping, Studentlitteratur.

Skolverket (2000) *Omvårdnadsprogrammet Gy 2000 – program mål, kursplaner och kommentarer*. Borås, Centraltryckeriet.

Stukát, S(2005). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund, Studentlitteratur.

Utbildningsdepartementet (1994). *Läroplanen för de frivilliga skolformerna, Lpf 94*. Stockholm.

Westlund. M & Westlund. C (2009). *Så tänds eldsjälarna – i praktiken*. Uddevalla, Me University AB.

Motion (2003/04: Ub11) *med anledning av prop. 2003/04:140 Kunskap och kvalitet - elva steg för utvecklingen av gymnasieskolan*.

http://www.riksdagen.se/webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GR02Ub11 (2010-05-17).

Nationalencyklopedin (2010). <http://www.ne.se/sok/motivation?type=NE>. (2010-05-01)

Proposition(2008/09:199). *Högre krav och kvalitet i den nya gymnasieskolan*.

<http://www.riksdagen.se/webbnav/?nid=3120&doktyp=proposition&bet=2008/09:199>. (2010-05-01).

Skolverket (1998). <http://www.skolverket.se/publikationer?id=374> (2010-05-15).

Vad ger dig lust och motivation att lära på Omvårdnadsprogrammet?

1. I vilken årskurs går du?

1

2

3

2. Vilka av följande argument var viktiga då du sökte till Omvårdnadsprogrammet?

a) Att få ett arbete efter utbildningen

Stor betydelse

Ganska stor betydelse

Viss betydelse

Ingen betydelse

b) Att arbeta med människor

Stor betydelse

Ganska stor betydelse

Viss betydelse

Ingen betydelse

c) Att utbildningen är högskoleförberedande

Stor betydelse

Ganska stor betydelse

Viss betydelse

Ingen betydelse

d) Att läsa kurser som intresserar mig

- Stor betydelse
- Ganska stor betydelse
- Viss betydelse
- Ingen betydelse

e) Att teori varvas med praktik (APU)

- Stor betydelse
- Ganska stor betydelse
- Viss betydelse
- Ingen betydelse

f) Att kompisen/kompisarna valde det

- Stor betydelse
- Ganska stor betydelse
- Viss betydelse
- Ingen betydelse

g) Lärarna

- Stor betydelse
- Ganska stor betydelse
- Viss betydelse
- Ingen betydelse

h) Annat _____

_____

3. Tycker du att de teoretiska lektionernas innehåll ger dig lust och motivation att lära?

Ja

Nej

På vilket sätt? _____

4. Tycker du att lärarna gör så att du känner lust och motivation att lära?

Ja

Nej

På vilket sätt? _____

5. Vad är det som gör att du känner lust och motivation att gå i skolan?

a) Träffa kompisarna

Stor betydelse

Ganska stor betydelse

Viss betydelse

Ingen betydelse

b) Intresse av utbildningen

Stor betydelse

Ganska stor betydelse

Viss betydelse

Ingen betydelse

c) Bra gemenskap

- Stor betydelse
- Ganska stor betydelse
- Viss betydelse
- Ingen betydelse

d) Bra lärare

- Stor betydelse
- Ganska stor betydelse
- Viss betydelse
- Ingen betydelse

e) För att få bra betyg

- Stor betydelse
- Ganska stor betydelse
- Viss betydelse
- Ingen betydelse

f) För att få ett arbete

- Stor betydelse
- Ganska stor betydelse
- Viss betydelse
- Ingen betydelse

g) För att förstå kursinnehållet

- Stor betydelse
- Ganska stor betydelse
- Viss betydelse
- Ingen betydelse

h) Annat _____

6. Tycker du att praktiska moment i undervisningen ger dig lust och motivation samt bättre förståelse för vad du lär?

Ja

Nej

På vilket sätt? _____

7. I vilken omfattning finns det praktiska moment i undervisningen?

Tillräckligt

Otillräckligt

Kommentar: _____

8. Hur stor betydelse har det för ditt lärande att det finns praktiska moment i undervisningen?

- Stor betydelse
- Ganska stor betydelse
- Viss betydelse
- Ingen betydelse

På vilket sätt? _____

9. Hur stor betydelse har APU-perioden/perioderna haft i din utbildning?

- Stor betydelse
- Ganska stor betydelse
- Viss betydelse
- Ingen betydelse

På vilket sätt? _____

10. Har APU-perioden/perioderna stärkt din självkänsla?

- Ja
- Nej

På vilket sätt? _____

11. Vad anser du gav dig lust och motivation att lära under APU-perioden/perioderna?

a) Att känna sig behövd

- Stor betydelse
- Ganska stor betydelse
- Viss betydelse
- Ingen betydelse

b) Att förbereda sig inför yrkeslivet

- Stor betydelse
- Ganska stor betydelse
- Viss betydelse
- Ingen betydelse

c) Att få positiv feedback av handledare/kollegor/lärare

- Stor betydelse
- Ganska stor betydelse
- Viss betydelse
- Ingen betydelse

d) Att bli omtyckt av patienter/vårdtagare/kunder

- Stor betydelse
- Ganska stor betydelse
- Viss betydelse
- Ingen betydelse

e) Att kunna koppla samman teori och praktik

- Stor betydelse
- Ganska stor betydelse
- Viss betydelse
- Ingen betydelse

f) Att få arbeta praktiskt

- Stor betydelse
- Ganska stor betydelse
- Viss betydelse
- Ingen betydelse

g) Att vara i "verkligheten"

- Stor betydelse
- Ganska stor betydelse
- Viss betydelse
- Ingen betydelse

i) *Annat* _____
_____
_____

12. Tycker du att det finns tillräckligt många APU-veckor på Omvårdnadsprogrammet?

Ja

Nej

Kommentar: _____

13. Har din/dina APU-perioder gett dig möjlighet till arbete?

Ja

Nej

Kommentar: _____

14. Hur skulle du vilja påverka/förändra/förbättra utbildningen och lärandet på Omvårdnadsprogrammet?

_____
_____
_____
_____

15. Vad skall du göra efter avslutat Omvårdnadsprogram?

_____
_____
_____
_____